

“You are not just fans, you are family.”

Identifiering av meningsfulla teman inom *Supernatural*-fandom och
diskussion om fandom som levd religion

Sanna Forsblom, 36826

Avhandling pro gradu i religionsvetenskap

Handledare: Sofia Sjö

Opponent: Elisabeth Diljaj, Sebastian Orre

Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi

Åbo Akademi

2020

ÅBO AKADEMI – Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Religionsvetenskap	
Författare: Sanna Forsblom	
Titel: “You are not just fans, you are family.” – Identifiering av meningsfulla teman inom <i>Supernatural</i> -fandom och diskussion om fandom som levd religion	
Handledare: Sofia Sjö	
<p>Avhandlingens syfte är att identifiera meningsfulla teman inom fandomen kring tv-serien <i>Supernatural</i> och att utforska hur fandom, utgående från perspektivet levd religion, kan ses som ett alternativ till traditionella religioner.</p> <p>För att ge en bild av fenomenet fandom och hur man argumenterat när man sett fandom som religion tas flera teoretiska perspektiv på fandom och religion upp i avhandlingen. Speciellt fokus läggs på teorier om levd- och vardagsreligion, enligt vilka det personer anser vara meningsfullt är av intresse. Utgående från det här perspektivet diskuteras i avhandlingen hur fandom kan ses som något meningsfullt för fans och motsvara levd religion. Det meningsfulla för fans knyts även till teorier om intertextualitet.</p> <p>Materialet för analysen har samlats in på det sociala mediet Tumblr och inkluderar inlägg med både text och bilder. Det insamlade materialet har kategoriserats enligt återkommande teman som identifierats som meningsfulla för dem som gjort inläggen. De sex tema som identifierats och diskuterats i analysen är: att dela med sig, att återskapa material, humor, skådespelare, att kritisera och att försvara gemenskapen. Med hjälp av flera exempel från materialet diskuteras hur temana är meningsfulla för fans av <i>Supernatural</i>. I analysen anpassas även Nancy Ammermans och Meredith McGuires tre aspekter om utövning på vilka levd religion utövas på materialet och en diskussion förs om hur fandom kan fungera som ett alternativ till traditionella religioner.</p> <p>Avhandlingens slutsats är att fans finner olika teman inom fandom meningsfulla. De meningsfulla teman som kunnat identifieras inom den valda fandomen motsvarar flera aspekter av levd religion, vilket tyder på att fandom för vissa personer kan fungera som en ersättare för traditionella religioner.</p>	
Nyckelord: Religion, Populärkultur, Supernatural, Fans, Fandom, Levd religion, Vardagsreligion, Meningsskapande	
Datum: 21.04.2020	Sidoantal: 89

Innehållsförteckning

1 Introduktion.....	3
1.1 Syfte och forskningsfält.....	4
1.2 Supernatural.....	6
1.3 Självpositionering.....	9
2 Teoretiska infallsvinklar.....	11
2.1 Fans och fandom.....	11
2.2 Fandom som religion.....	15
2.3 Fandom som något meningsfullt	18
2.4 Fandom och intertextualitet.....	22
3 Metod och material	24
3.1 Internetforskning	25
3.2 Tumblr	27
3.3 Etiska problem.....	30
3.4 Mitt material	33
4. Analys	38
4.1 Att dela med sig – skapande av gemenskap	39
4.2 Återskapande – återtolkning och analys.....	43
4.3 Humor – delad glädje är dubbel glädje.....	48
4.4 Skådespelarna – stjärndyrkan och inspiration för engagemang	54
4.5 Fans och anti-fans – en skala av negativitet	61
4.6 Motreaktioner till hat – försvar, gränser och gemenskap inom fandom.....	67
4.7 Fandom som levd religion – deltagande, möten och gemenskap.....	73
5 Avslutning	77
Referenser	80
Materialförteckning.....	84

1 Introduktion

De flesta människor har en berättelse om något speciellt fenomen som oväntat övertagit deras liv för en längre eller kortare tid. Frasen ”det bara hände” passar ganska bra in. För mig personligen har det här fenomenet varit fandom. Jag vet inte när eller hur, men vid någon tidpunkt under mitt liv blev jag ett fan.

Under årens gång kom jag även att märka att en stor del av mina vänner också ramlat i samma fandom-grop som jag och att vi ofta uppmuntrar varandra att gräva oss djupare in i fandom-livet. Vi sätter ner tid och energi på att se på samma tv-serier och filmer eller att läsa samma böcker och serietidningar. Många av oss söker även fram fan-producerat material som vi sedan delar med varandra för att det antingen är snyggt, inspirerande eller humoristiskt (oftast det sistnämnda). De flesta av oss spenderar flera hundra euro för att under några veckoslut omringa oss med andra fans, köpa deras varor, se deras dräkter och diskutera det senaste inom fandom. För att inte tala om att vi själva spenderar veckor på att sy, klistra ihop och skapa dräkter inspirerade av våra favoritkaraktärer.

Medan jag inte tror att någon av mina vänner skulle kategorisera våra fandom som religion, förutom på skämt, är vi alla överens om att fandom är och alltid varit meningsfullt för oss. Vi tycker om att omge oss med fandom i vardagen, och ifall vi kan inkorporerar vi också fandom-element i evenemang som inte är fandom-baserade (vappen, halloween, lilla jul osv.). Det är inte det att sådana evenemang inte skulle vara trevliga eller bra så som de är. Men ifall vi kan göra det till fandom så varför inte? Det blir mera personligt för oss då, mera meningsfullt och i många fall roligare.

Med tanke på hur mycket mina vänner och jag anstränger oss för att alltid ha en del av fandom med i allt kanske vi borde fundera lite mera på den roll fandom faktiskt har i våra liv. Fandom är något som ger oss gemenskap, som ger oss något att fokusera på. Fandom är något vi sätter ner blod, svett och tårar på utan att ifrågasätta ifall vi borde göra det. Vi diskuterar det konstant även om det ger oss både negativa

och positiva upplevelser. För vissa fans ger fandom både glädje och mening i livet på samma sätt som religion gör för andra. Så hur nära den traditionella formen av religion är då fandom? Är det faktum att det är meningsfullt för fans tillräckligt för att argumentera för fandoms roll som religion? Vilka teman inom fandom är det som är meningsfulla för fans och varför är de meningsfulla?

1.1 Syfte och forskningsfält

Som diskussionen ovan antyder handlar den här avhandlingen om fandom, religion och meningsskapande. Syftet med min avhandling är att se vad fans anser vara meningsfullt med fandom och vad som möjligen kan göra fandom till ett alternativ till traditionella religiösa institutioner. Synen på religionens roll i samhället har redan länge varit i förändring. Därför är tanken att se på vanligen icke-religiösa fenomen som religioner eller religionslika inte ny. Flera olika fenomen har fått uppmärksamhet från forskare för att de verkar uppfylla traditionella religioners uppgifter i människors liv. Fandom är ett sådant fenomen.

Jag har valt att se på fandom ur perspektivet levd religion eller vardagsreligion. (Ammerman 2016) Med det här perspektivet på religion står det människor själva anser vara meningsfullt i fokus. Teorier kring levd religion är relativt nya, men har redan hunnit appliceras på flera olika fenomen, till exempel trädgårdsarbete, konst och dans (Ganzevoort och Roeland 2014).

Jag fokuserar på fandomen kring tv-serien *Supernatural* (2005-) i den här avhandlingen. *Supernatural* är för mig ett bekant fenomen från tidigare eftersom jag i min kandidatavhandling skrev om seriens karaktär Lucifer. Samtidigt är jag även själv ett fan av serien. Som material har jag samlat in inlägg som är relaterade till *Supernatural* från sociala mediet Tumblr. Jag presenterar mitt material närmare i kapitel tre. I genomgången av materialet har jag identifierat återkommande teman i det som fans publicerat och analyserat på vilket sätt de är meningsfulla för fansen.

Mitt syfte med avhandlingen har förändrats under skrivprocessen, men jag har från första början strävat efter att ge en mångsidig bild av fandom. Därför har jag valt att söka fram inlägg med både positivt och negativt innehåll. Både det positivt och det

negativt laddade materialet har i slutändan visat sig stöda olika delar av meningsskapandet inom fandom.

Eftersom jag behandlar ett ämne där religion och fandom möts är mitt forskningsfält tvärvetenskapligt. I det stora hela kan man säga att mitt intresseområde ligger inom kopplingen mellan religion och populärkultur. Det finns flera andra forskare som redan noterat att det finns en koppling mellan de här fenomenen och man har studerat dem från olika synvinklar. (Forbes 2005, s. 11-19) Bland annat Bruce Forbes anser att det finns fyra relationer mellan religion och populärkultur som kan studeras. Dessa är religion i populärkultur, populärkultur i religion, populärkultur som religion, samt religion och populärkultur i dialog. Det är den tredje relationen, populärkultur som religion, som är central i den här avhandlingen.

Även andra forskare, som Gordon Lynch (2005, s. 21) och Diane Winston (2009), har noterat att populärkultur kan ses som religion och anser att relationen mellan de två fenomenen är värd att studera. Winston (2009) har även specifikt fokuserat på hur populärkultur kan fungera som vardagsreligion, vilket innebär att steget till att se samma relation mellan fandom och levd religion är kort.

Eftersom jag valt att fokusera på fandom kring en tv-serie och inte det populärkulturella fenomenet i sig berör den här avhandlingen även receptionsforskning. (Aveyard och Moran 2013) Receptionsforskning fokuserar på åskådaren av film och tv-serier, vilket är en kategori där fandom faller väl in. Åskådarnas åsikter, upplevelser och känslor är bara några faktorer som receptionsforskare är intresserade av och som även är relevanta i den här avhandlingen.

I det här kapitlet tar jag ännu upp några teman. För det första presenterar jag tv-serien *Supernatural*, vad den handlar om och vilken tidigare forskning som gjorts om serien. För det andra diskuterar jag min position som både forskare och fan, samt vad det fört med sig under avhandlingsprocessen.

I kapitel två diskuterar jag de teoretiska perspektiven som är relevanta för avhandlingen. Det här inkluderar fandom som ett enskilt fenomen, samt hur fandom relaterar till religion, meningsskapande och intertextualitet.

Därefter presenterar jag i kapitel tre min metod och mitt material. Jag diskuterar internetforskning i allmänhet och vilka problemområden som kan uppkomma. Jag diskuterar även nätsidan Tumblr där jag samlat in mitt material. Slutligen diskuterar jag materialet för avhandlingen, hur det samlats in och kategoriserats.

I det fjärde kapitlet framför jag min analys. Kapitlet är delat i sju delkapitel där de sex första fokuserar på de olika teman som uppkommit i materialet. I det sjunde delkapitlet diskuterar jag mitt delsyfte med avhandlingen, det vill säga relationen mellan fandom och levd religion.

Slutligen avslutar jag avhandlingen med en sammanfattning av resultaten. Jag diskuterar även vad som kunde studeras vidare inom ämnet.

1.2 Supernatural

Tv-serien jag valt att fokusera på i den här avhandlingen är *Supernatural* (2005-), som oftast förkortats som SPN, vilket är den förkortning jag kommer att använda i fortsättningen för att hänvisa till serien. Serien skapades av producenten Erik Kripke och lanserades år 2005. Serien är nu inne på den femtonde och sista säsongen som borde avslutas våren 2020.

SPN är en övernaturlig drama-serie som handlar om bröderna Dean och Sam Winchester och deras liv. Bröderna jagar onda övernaturliga varelser för att beskydda vanligt folk, en roll de tränats för hela sitt liv efter att deras mor, Mary, mördats av en demon när de var barn. Deras far, John, anser att familjens huvudsyfte är att hitta den demon som mördade Mary och döda den.

Serien är uppbyggd enligt en enkel modell där de flesta avsnitten kretsar kring ett fall med en specifik övernaturlig varelse. Dean och Sam blir medvetna om att det skett något onormalt i ett område och tar sig dit för att undersöka saken. Efter en del detektivarbete reder de ut vilken övernaturlig varelse som orsakar skada, strider mot den och vinner. Serien har även en övergripande berättelse som mer eller mindre byggs upp genom säsongerna.

Under de tre första säsongerna jagar bröderna demonen som mördade Mary och försöker reda ut varför Sam har psykiska förmågor. Deras far John dör i början av andra säsongen, men de får därefter hjälp av en annan jägare, Bobby Singer. I slutet av säsong tre dör även Dean för att i början av säsong fyra återuppstå med hjälp av ängeln Castiel. Säsongerna fyra och fem handlar om hur bröderna tillsammans med Bobby, Castiel och demonen Crowley försöker avvärja den judisk-kristna apokalypsen, vilket de även lyckas med. (Supernatural 2005-)

Efter att de avvärjt apokalypsen strider bröderna och deras vänner mot flera olika fiender. Som fiender ses i säsong sex, åtta, nio och fjorton bland annat deras tidigare bundsförvanter änglarna, medan övernaturliga varelser som leviathan och demonen Abbadon är i fokus i säsongerna sju och nio. Lucifer återkommer som en fiende i säsongerna elva, tolv och tretton, medan Guds syster Amara är brödernas fiende i säsong elva. Bröderna strider även mot andra människor och organisationer i säsongerna tio och tolv. (Supernatural 2005-)

Under säsong tolv producerar Lucifer en son, Jack, som föds i slutet av säsongen. Jack är en nefilim, till hälften människa till hälften ängel, och föds fullvuxen, men utan en vuxen människas kunskap om världen. Lucifer blir inspärrad i en annan dimension före födseln och under säsong tretton är Jack i sällskap med Dean, Sam och Castiel, som lär honom om vad som är rätt och fel. I slutet av säsong tretton strider de sedan mot Lucifer som återkommit från den andra dimensionen. Med sig har han en rad andra karaktärer, bland annat ärkeängeln Michael. (Supernatural 2005-)

Ärkeängeln Michael är även den som blir fienden i säsong fjorton, men tack vare Jack lyckas bröderna övervinna ängeln. Som pris för sin hjälp mister Jack sin själ i striden. Utan sin själ har dock Jack problem med att göra moraliskt goda val, vilket leder till att han gör farliga misstag. Gud, som endast hjälpt till i striden mot sin syster Amara, erbjuder bröderna ett vapen för att döda Jack. Efter att bröderna vägrar döda Jack visar det sig att Gud har varit orsaken till alla deras olyckor under årens lopp, eftersom Gud anser att brödernas liv är hans skrivna mästerverk. När bröderna och Castiel inte längre gör som Gud säger, anser Gud att han lika gärna kan påbörja slutet av deras värld, vilket är vad bröderna strider mot i säsong femton. (Supernatural 2005-)

När SPN först började sändas på tv ansåg många att det inte var någon större hit, men serien har från första början ändå attraherat en nischad fangrupp. (Zubernis och Larsen 2012, s. 1-2) På grund av det har den haft en kult-liknande status som sakta men säkert ökat till en bredare publik. Seriens fortsatta framgång har bland annat förklarats med hänvisningar till skådespelarnas talang och seriens underliggande teman om familj och gemenskap. Samtidigt har seriens producenter uppmuntrat positiv kontakt mellan fans och skådespelarna, vilket var ovanligt i tv-serievärlden då serien började. Det här har även lett till att fandom, inspirerad av en av skådespelarna, nu kallar sig för *Supernatural familjen* (eng. Supernatural family) för att betona närheten inom gruppen (Frances Casper 2014, s. 78).

Både SPN som tv-serie och SPN som fandom har under årens lopp generat en mängd forskning. Serien är fylld med både religiösa och folkloristiska motiv som bland annat intresserat forskare, tillsammans med en hel rad andra aspekter. Bland annat tidskriften *Transformative Works and Cultures* (2010, vol. 4) har publicerat ett specialnummer där varje artikel fokuserar på olika aspekter av SPN, från religiösa inslag till queer och feministisk problematik i serien.

Forskarna Lynn Zubernis och Katherine Larsen har specifikt fokuserat på att forska kring SPN och dess fandom, vilket de även är en del av. Flera av deras studier analyserar även fandom generellt, men inslag och hänvisningar till SPN finns i de flesta studierna. Bland annat har de tillsammans skrivit verken *Fangasm: Supernatural Fangirls* (2013) och *Fandom at the Crossroads: Celebration, Shame and Fan/producer Relationships* (2012). Zubernis och Larsen har också redigerat verket *Fan Phenomena: Supernatural* (2014) som hör till en serie av böcker där fandom för olika populärkulturella verk står i fokus. Zubernis har även ensam sammanställt verket *Family Don't End with Blood: Cast and Fans on how Supernatural has Changed Lives* (2017) där flera olika personer uttalar sig om hur SPN påverkat deras liv.

SPN-fandomen har av flera orsaker väckt en hel del uppmärksamhet hos vissa forskare. Fandom i allmänhet är ett fenomen som intresserat flera forskare och för att förstå vad SPN-fandom egentligen handlar om är det viktigt att förstå vad fandom mera allmänt är först, vilket diskussionen i kapitel två fokuserar på.

1.3 Självpositionering

Min roll som både forskare och fan har under avhandlingsprocessen inneburit en konstant balansgång, på gott och ont. Att vara *akademiskt fan* (eng. Academic-fan eller Scholar-fan; Hills 2002) är inte unikt utan det finns flera forskare som anammat samma titel. Flera forskare har diskuterat hur man hittar en balans mellan de två rollerna och genom att bekanta mig med deras perspektiv har jag även själv fått en bättre förståelse för min roll som akademiker och fan (Hills 2002; Jenkins 2013; Zubernis och Larsen 2012; Löfgren 2018).

Som tidigare antytts är jag fan av populärkultur i allmänhet och av serien SPN i synnerhet. Jag har räknat mig som ett fan i flera års tid nu, fast när exakt det hela började är jag inte fullständigt säker på. Det var högst troligen någon gång mellan publikationen av *Harry Potter*-böckerna och min nyfunna konsumtion av allt relaterat till anime och manga. SPN-serien kom först in i bilden senare, men har sedan dess haft en konstant närvaro i mitt liv. Jag har därför en oneklig känslomässig koppling till ämnet jag studerat vilket jag upplever viktigt att poängtera eftersom den påverkat mig under avhandlingsprocessen.

Trots att jag mycket öppet här uppger att jag är ett fan kan det i vissa kretsar ha en stigmatiserad roll. Att forska kring populärkultur och fandom ses ibland ännu som någorlunda onödigt och något att skämmas över (Zubernis och Larsen 2012, s. 1). Matt Hills (2002, s. 1-20) menar att det här i stor utsträckning beror på den akademiska världens syn på sig själv som ”korrekt” och ”god”, kriterier som akademiska fan inte anses uppfylla på grund av den känslomässiga kopplingen de har till sitt studieobjekt. Objektivitet har dock inte heller alltid lett till korrekta slutsatser (Jenkins 2013, s. 5-8) eftersom det är svårt att uppnå fullständig objektivitet.

Val av forskningsämne sker för många på basis av eget intresse och av samma orsak fann jag mig själv dragen till mitt ämne. Det faktum att jag relativt enkelt dessutom kunde kombinera mitt intresse för fandom och mitt studieämne religionsvetenskap var en lyckad slump. Mitt jobb har varit att balansera rollen som akademisk fan och ta nytta av kunskapen från båda hållen under avhandlingsprocessen (Löfgren 2018, s. 50-59; Jenkins 2013, s. 5-8).

Värt att nämna är att processen med den här avhandlingen pro gradu inte har varit så smidig som jag hade hoppats. Det positiva med att jag redan är ett fan är att det gett mig förkunskaper om ämnet som jag inte annars skulle haft. Det faktum att jag dessutom är ett fan av SPN-serien har hjälpt mig analysera materialet då jag känt till kontexten för vissa hänvisningar i materialet. Min kunskap som fan är även det som ledde mig till att studera både det positiva och negativa inom fandom eftersom jag vet att fandom inte alltid har ett helt positivt rykte om sig.

Min förkunskap har dock även varit det största problemet under analysen, eftersom det ibland gett mig en förutfattad inställning som påverkat hur jag uppfattat materialet. Jag har bland annat förväntat mig en viss sorts material och när det inte uppenbart sig har jag ofta fastnat i skrivprocessen. Därför har det även tagit mycket tid att komma fram till vissa slutsatser, eftersom jag inte kunnat se det som är rakt framför mig. Att kombinera fandom-kunskap med akademisk-kunskap blev tidvis svårare och mera tidskrävande än jag trott.

Rollen som akademisk fan har alltså haft både sina bra och dåliga sidor, men i slutändan har det resulterat i den här avhandlingen. Jag försöker inte dölja hur min roll som fan påverkat avhandlingen utan klargör istället att jag själv är medveten om det. Att ha en känslomässig koppling till mitt ämne har inte på något sätt diskvalificerat mig från att skriva avhandlingen. Det här kan enkelt bevisas med den långa rad andra akademiska fans som forskat om fandom och haft en känslomässig koppling till sitt ämne (Hills 2002; Jenkins 2013; Zubernis och Larsen 2012; Löfgren 2018).

2 Teoretiska infallsvinklar

I det här kapitlet introducerar jag flera relevanta teman för den här avhandlingen. Temana utgör den teoretiska bakgrunden för min avhandling och jag presenterar dem först enskilt för att sedan diskutera relationen mellan dem. Temana berör, som framgick i inledningen, fandom, religion och meningsskapande.

Jag börjar med att presentera fenomenet fandom. Trots att fandom är något som de flesta människor har en åsikt om är det få som egentligen vet hur de ska beskriva eller definiera fandom. Jag hänvisar senare både till äldre och nyare forskning om fenomenet för att ge en överblick av vad det handlar om och vad det anses betyda för fans.

Efter det diskuterar jag studier som argumenterar både för och emot att se fandom som religion. Fandom och religion har flera likheter och fandom ses av vissa forskare som en ersättare för religion i dagens värld. Alla forskare är dock inte av samma åsikt och många anser att man inte bör jämföra fandom och religion med varandra.

Efter en diskussion om religionsdefinitioner vänder jag mig i det tredje delkapitlet till teorier om levd- eller vardagsreligion. Den här relativt nya infallsvinkeln på religion ger utrymme för att se olika icke-religiösa fenomen som meningsfulla, vilket jag argumenterar för att passar in på hur man kan beskriva fandom.

I det sista delkapitlet diskuterar jag hur teorier om intertextualitet hjälper en att förstå varför något är meningsfullt för fans, även om det inte är det för andra människor. Intertextuella teorier har använts tidigare i många olika samband, även inom fandom-forskning.

2.1 Fans och fandom

Det finns få enkla definitioner på vad exakt fans och fandom är, och de som finns tar oftast upp endast en sida av fenomenet. Den närmaste relaterade termen till fan är

beundrare, medan termen fandom i så fall hänvisar till en grupp av beundrare (Allärs 2020). Mer specifikt hänvisar termen fandom till en grupp av beundrare som skapat en gemenskap kring ett gemensamt intresse eller fenomen, där det är gemenskapen som står i fokus (Nationalencyklopedin 2020). Termen fan anses även ursprungligen vara en förkortad version av det engelska ordet "fanatic", vilket i modern mening hänvisar till en person med för mycket och felaktig entusiasm för ett fenomen (Jenkins 2013, s.12).

Problemet med att definiera termerna fan och fandom är att de vid det här laget är allmänna termer, som de flesta redan har en åsikt om. Det här blir inte heller lättare av att forskare själva har svårt att definiera termerna skilt för sig och gör det istället genom att jämföra dem med fenomen som kult, entusiast eller anhängare. Samtidigt finns det forskare som vill göra skillnad på ett "vardaglig fan" och en "hängiven fan", och diskuterar vem som egentligen hör till en fandom. Situationen är med andra ord allt annat än okomplicerad. (Hills 2002, s. viii-x)

Som utgångspunkt är tanken om fans som beundrare en helt bra plats att börja. Därutöver är det värt att nämna att fans ofta anses vara personer som är fokuserade på ett fenomen och vet otroligt mycket om det (Hills 2002, s. viii). Jenkins (2013, s. 56-57) menar att gränsen mellan en vanlig åskådare och ett fan är nivån av emotionellt och intellektuellt deltagande och investering.

Man kan vara fan av väldigt olika typer av fenomen, från ett sportlag till en tv-serie eller en artistisk hobby. Beroende på vad man är fan av får man även olika reaktioner från omgivningen. Fandom kring sport ses oftast som något normalt och accepterat, speciellt för män. Individer med artistiska eller praktiska hobbyn, som målarkonst eller trädgårdsarbete, anses vara nyttiga eftersom de skapar något konkret via sina intressen. Fandom kring olika populärkulturella fenomen däremot har oftast inte varit lika accepterade. (Larsen och Zubernis 2013, s. 2)

Populärkulturella fans definieras som fans av allt från enskilda skådespelare eller producenter till tv-serier eller hela genrer av fiction. Dessa fans har ofta fått en negativ stämpel, som överbesatta personer i utkanten av samhället, oftast stereotypiserade som barnsliga och desperata individer. (Jenkins 2013, s. 10-24) En del av det här beror på själva synen på populärkultur som en lägre form av kultur, endast passande för folkmassorna, jämfört med den traditionella högkulturen som

opera och konst. På grund av det ses fans njutning av och hängivenhet för populärkulturella fenomen som något löjligt och skamfullt, vilket påverkar hur fansen själva känner om sin gemenskap. (Zubernis och Larsen 2012) Att vara fan av populärkulturella fenomen blir ofta något som man inte vill tala om med personer utanför fandom, eftersom det endast är inom fandom som man känner sig trygg.

Skammen kring fandom har inte ännu försvunnit, men flera forskare har strävat efter att förändra synen på fandom till något mera positivt och mångsidigt. Henry Jenkins är en av de första forskarna som skrev om fans och fandom från en positiv synvinkel. Hans argument utgår ifrån att fans inte bara är passiva, besatta beundrare av populärkulturella fenomen, utan tvärtom är fans enligt honom mycket aktiva inom sin fandom. De diskuterar den serie, film, skådespelare, eller helt enkelt det objekt som de beundrar, både de positiva och negativa sidorna. Fans är enligt honom också de som ofta är mest kritiska gällande fandom-objektet och delar med sig av sin åsikt. Det här beror delvis på att fans vet mycket om fandom-objektet och har en specifik syn på hur det borde vara. Allt som inte enligt dem passar in med fandom-objektet analyseras och kritiseras. (Jenkins 2013)

Jenkins (2013) har lyft fram tendensen inom fandom att överta fandom-objektet och producera originalmaterial kring det. Det här innefattar allt från att skapa texter, teckningar och videon till dräkter av fans favorit karaktärer. Ibland stöder de här återskapade produkterna den existerande berättelsen, men ofta skapar fans även alternativa sätt att se på karaktärerna. Många forskare har speciellt noterat tendensen inom fandom att skapa romantiska relationer för karaktärer, både med en redan existerande karaktär i berättelsen eller med någon påhittad. (Jenkins 2013, Zubernis och Larsen 2012) En stor del av dessa tolkningar är HBTLQ-inriktade, vare sig karaktärerna från början haft den identiteten eller inte.

Att överta och delta i fandom-aktiviteter har i och med Jenkins forskning blivit ett av de etablerade sätten att se på fans. Speciellt hans fokus på fans som producenter inom fandom har lyfts fram. En fandom är dock inte en enhetlig grupp där alla deltar på samma sätt och inte nära på alla fans producerar nytt material. Det finns flera sätt att delta i fandom-kulturen och de flesta gör det inte enbart på ett utan flera sätt, vilket skapar grupperingar inom fandom som fansen måste navigera. Vissa fans deltar i fandom genom att söka fram och inta information om fandom-objektet till en grad

som kräver både tid och resurser. Andra deltar i de mer sociala funktionerna, som till exempel träffar, där de kan diskutera det gemensamma intresset, utan att desto vidare skapa något nytt material. (Zubernis och Larsen 2012, s. 16-18)

För fansen själva har gemenskapen inom fandom alltid varit en av de största dragningskrafterna och chansen att komma undan de negativa kommentarerna från omvärlden gör att de flesta fans vid något tillfälle deltar i den sociala delen av fandom. Fandom ger fans samma stöd som andra sociala gemenskaper skulle ge, som t.ex. starka vänskaper, glädje och även delad sorg då det behövs. Eftersom fandom-gemenskaper anses trygga så kan de producera närmare vänskap mellan fans än mellan fans och icke-fans. Tryggheten gör att fans kan vara mer öppna med varandra och diskutera även intima frågor med varandra. (Larsen och Zubernis 2013, s. 14)

Jenkins arbete med att visa den positiva sidan av fandom har varit viktigt och många forskare har anammat liknande tankebanor. Enligt Hill (2002, s. xxiv- xxvi) hamnar de forskarna dock i en fallgrop av överklighet eftersom de enbart ger en positiv syn på fandom. Hill argumenterar för att erkänna att fans har både ”positiva” och ”negativa” tendenser. De kan vara både aktiva skapare av nytt material, men även konsumenter som tar emot allt som ett fandom-objekt har att ge. Fans skapar gemenskaper, men i de här gemenskaperna finns även hierarkiska tendenser. Larsen och Zubernis (2013, s. 18) liknar fandom vid grannskap där människor hälsar på varandra och hjälper till då det behövs, men de glömmar inte bort att inkludera grannskapets mörka gränder och dödliga hot i beskrivningen.

Var helst det samlas människor skapas konflikter, hierarkier, popularitetsstrider och normpoliser, vilket även är sant för fandom. Enligt Zubernis och Larsen beror det här delvis på att alla grupper kan förstärka gruppgemenskapen genom att identifiera yttre fiender. Ibland hittas dessa fiender inom vad som borde vara en enhetlig grupp, vilket beror på att alla i gruppen inte alltid delar samma åsikter. Då det gäller fandom kan åsiktsskillnaderna handla om olika saker. Det kan handla om fans olika tolkningar av fandom-objektet, vilket leder till skilda subgrupperingar inom fandomen. De här grupperna existerar samtidigt även om de inte alltid umgås med varandra. (Zubernis och Larsen 2012, s. 20, 116-124)

Ibland kan fienden även vara ett fan som betett sig på ett normbrytande sätt och ”kastats ut” ur fandomen för att rädda den positiva synen på resten av gemenskapen.

(Zubernis och Larsen 2012, s. 125-131) Den här gränsdragningen mellan vissa fans har i och med olika mediers utveckling blivit både enklare och svårare. Då fans använde sig av äldre fan-medier såsom fan-tidningar, fan-brev och mindre fan-grupper (Jenkins 2013) var det enklare att hålla bort dem som inte ansågs vara fans. Eftersom fans nu långt flyttat sig till internet och medierna som hittas där är gränsdragningen svårare även om mängden mobbning i allmänhet kan ha ökat. (Zubernis och Larsen 2012, s. 116-142) Andra medier där fans möts och hierarkiska strider utövas är även fan-mässor och semi-privata filmvisningar.

Utöver de här konflikterna bör det inte glömmas bort att även anti-fans existerar som en motpol till fans. Anti-fans är människor som ogillar eller hatar en given fandom eller dess fandom-objekt av olika orsaker. Vissa anti-fans är före detta fans som blivit besvikna på hur objektet förändrats, men många anti-fans har aldrig bekantat sig med fandom-objektet och ogillar det trots det. Anti-fans kan ofta vara väldigt synliga och kan ta ut sin negativitet på fans av det ogillade fenomenet. (Gray 2003)

Trots de möjliga negativa faktorerna inom fandom gör den positiva gemenskapen det värt att delta i fenomenet. Det emotionella stödet och ibland rentav terapin som fandom kan bidra med betyder även mycket för fans. Fandom är ofta också en viktig del av fansens identitet eller en viktig miljö där de kan skapa sin identitet eftersom den är relativt trygg och säker med likasinnade människor. Möjligheten att delta i en gemenskap som positivt kan påverka både deltagarna och ibland även omvärlden är ofta värt mer än negativa kommentarer. (Larsen och Zubernis 2013)

2.2 Fandom som religion

Det är tydligt att fandom redan i sig betyder mycket för dem som deltar i gemenskapen och att den trots de negativa aspekterna även har en överväldigande positiv inverkan på människors liv. Alla fans tillhör nödvändigtvis inte en fandom, men för de som gör det är fandom en gemenskap där de kan känna sig trygga och dela med sig av intima problem, som de kanske inte kan diskutera utanför gemenskapen (Larsen och Zubernis 2013, s. 20-21). Populärkulturella fenomen i allmänhet och fandom mer specifikt har studerats från flera synvinklar och jämförts med andra liknande fenomen. Religion är ett av dem.

Religionens roll i samhället har redan en längre tid varit i förändring och trots att religion inte helt har försvunnit ur människors liv, såsom en del forskare spekulerade att den skulle göra, är religionens roll inte den samma som tidigare. (Hunt 2005) Den ökande mängden alternativa religioner och tanken att personer själva får välja vilken tillhörighet hen vill ha har också påverkat situationen. Intresset för vad människor vänder sig till istället för traditionella religioner är också aktuellt och fandom har varit ett av alternativen som studerats av forskare.

Jennifer Otter Bickerdike är en av de forskare som utgår från att fandom kan ses som religion. Bickerdike argumenterar bland annat för att traditionella religioner inte längre är viktiga för människor och hänvisar till flera studier som gjorts om minskande religiös aktivitet i USA. Hon menar att människor i och med den teknologiska utvecklingen skiftat sin uppmärksamhet till nätet och det digitala som vid det här laget har blivit en essentiell del av vardagen, speciellt i västvärlden. (Bickerdike 2016)

Via det digitala har människor börjat konsumera en allt större mängd av populärkultur som de sedan bildat grupper kring. Enligt Bickerdike indikerar det här skiftet av uppmärksamhet från traditionella religioner till populärkulturella fenomen att människor ersatt det ena med det andra. Hon hänvisar även till det marxistiska argumentet om att människor skapar religion för att stöda sin syn. Ifall människor skapat teknologi och populärkultur och lägger all sin tid på dem, varför kan det inte då vara det nya religiösa, frågar sig Bickerdike. (Bickerdike 2016)

Alla forskare är inte av samma åsikt som Bickerdik och bland annat Markus Davidsen anser att fandom i sig inte kan ses som en religion, utan skiljer istället på historiskt baserade religioner, fandom och fiktivt-baserade religioner. Enligt honom kan de fiktivt-baserade religionerna ha haft sin grogrund inom olika fandom och berättelserna som omger dem. I och med det är vissa fans även är deltagare i de här nya religionerna, samtidigt som de är del av fandomen som religionerna uppstått ur. Davidsen hävdar dock att fandom i sig självt endast berör den icke-religiösa andelen av fans och även om fandom kan vara meningsfullt för fans är det enligt honom ett skilt fenomen från fiktivt-baserade religioner. (Davidsen 2013)

Henry Jenkins argumenterar även emot synen på fandom som religion. Hans ovilja att relatera fandom till religion har mycket att göra med hans syn på religion. Jenkins

anser att man inom religion tror på något historiskt konkret som är sant eller verkligt för den troende. Det här betyder för Jenkins att om man såg fandom som religion, där fans ansåg att fandom-objektet är verkligt, så skulle man påstå att fans inte kan skilja mellan det fiktiva och verkliga. Fandom kan enligt honom även då ses som en irrlära vilket han inte heller vill stöda. Jenkins medger att fandom är meningsfullt för fans, men han anser ändå att det är ett separat fenomen som endast ytligt överlappar med religion på vissa punkter. (Henry Jenkins 2006, s. 16-25)

Matt Hill har bland annat diskuterat vissa av de här överlappningarna och är inte lika negativt inställd till synen på fandom som religion. (Hills 2002) Han har bland annat relaterat fandom till neo-religiositet, där det är det fans gör och tror som är det meningsfulla. Enligt Hills kan man även argumentera för att fans upphöjer fandom-objektet på ett liknande sätt som traditionella religioner upphöjer sina heliga texter. (Jenkins 2006, s. 16-25) Han har även dragit en skillnad mellan religion och religiositet. Enligt honom kan fandom vara religiöst för fans trots att fandom i sig kanske inte bör ses som en religion.

För det mesta har Hills dock fokuserat på att dra paralleller mellan fans och religiösa troendes språkbruk. Enligt honom använder fans både medvetet och omedvetet ett religiöst språkbruk då de försöker förklara sin fandom-identitet och gemenskap. Det här beror på att det religiösa språkbruket är bekant för fans och de vet att det språkbruket fungerar för att övertyga människor. Samtidigt känner fans en sorts gemenskap med religiösa kulturer eftersom de föraktas av samhället på ett liknande sätt som fandom föraktas. Den här känslan av gemenskap bidrar enligt Hills till det religiösa språkbruket. (Hills 2002)

En annan ofta dragen parallell mellan fandom och religion berör fansens hängivenhet till stjärnor (Ward 2011, s. 3-6). Hängivenhet till kända figurer har redan länge jämförts med religiös hängivenhet och det finns flera studier kring ämnet (Brook 2018; Maltby et al. 2002). Förutom fans hängivenhet till den kända figuren har även fans beteende och emotionella respons till stjärnor bidragit till att man jämfört stjärndyrkan med religiös dyrkan. (Ward 2011, s. 2-6) Fans kan vara lika passionerade i relation till en stjärna som religiösa människor kan vara i relation till det gudomliga, även om stjärndyrkan anses vara avgudadyrkan ur de religiösa perspektiv. Det religiösa språkbruket om dessa stjärnor, som ofta kallas idoler och

gudomliga, bidrar till att man kan dra en koppling mellan stjärndyrkan och religion. Kopplingen förblir dock problematisk och även här diskuterar forskare hellre religiösa element inom stjärndyrkan än att de benämner det som en religion i sig.

På grund av att flera forskare har en specifik syn på religion och fandom anser de flesta att fenomenen är självständiga och drar ogärna likhetstecken mellan dem. Ingen av forskarna som argumenterar emot att se fandom som religion förnekar dock kopplingen mellan fenomenen, vare sig den är ytlig eller slumpmässig. De forskare som argumenterar för att se fandom som religion har flera olika ståndpunkter. Ingen av forskarna förnekar heller att fandom är meningsfullt för fans, vilket är mest relevant för min studie.

2.3 Fandom som något meningsfullt

Det finns, som klargjorts ovan, en hel del argument för och emot att se fandom som religion. De flesta argument för lutar sig på paralleller mellan enskilda handlingar inom fandom som liknar religiösa handlingar eller på traditionella religioners tillbakagång. De flesta forskare anser hur som helst att fandom är meningsfullt för fansen själva, även om de inte anser att fandom är det samma som religion. Men religion är förstås inte ett enhetligt och enkelt fenomen, vilket delvis bidragit till att man har kunnat diskutera alternativa religiösa former och fenomen.

Definitioner på religion har så här långt inte diskuterats i den här avhandlingen. Det här beror delvis på att de flesta forskare inom fandom och religion inte heller diskuterar definitioner av religion. De argumenterar istället för vilka delar av fandom som gör det till en religion eller inte gör det till en religion. Det finns dessutom inte egentligen någon klar allmän konsensus om vad religion är vilket försvårar situationen.

Vanligen delar man in religionsdefinitioner i två olika sorter; substantiella och funktionella. De substantiella religionsdefinitionerna fokuserar på att förklara *vad religion är*. Fokus ligger därför på religionernas innehåll och att definiera vad som är religiöst och vad som är icke-religiöst. Definitionerna inkluderar ofta en hänvisning till högre övernaturliga makter, vilket gör dem snävare än andra definitioner. Snäva

religionsdefinitioner kan vara nyttiga vid empirisk forskning, men de är även problematiska på många plan. Substantiella definitioner är ofta baserade på en västerländsk religionsförståelse och utelämnar ibland religioner från resten av världen. De är även ofta kulturellt- och tidsbundna, vilket gör att de inte hanterar religiös förändring särskilt bra. (McGuire 1992, s. 11-13)

Det andra alternativet är att vända sig till de funktionella religionsdefinitionerna som lägger fokus på *vad religiös tro gör*, ofta med fokus på vad den gör för individen, sociala gruppen eller samhället. Det gör att de här definitionerna i själva definitionen inbegriper religionens funktion, t.ex. religionens roll som ett symbolsystem som upprätthåller mening och regler i samhället eller besvarar människornas livsfrågor. Något annat som ofta poängteras i funktionella religionsdefinitioner är det heliga, vilket baseras på vad anhängarna själv anser vara heligt. De funktionella definitionerna är därför oftast bredare än de substantiella, vilket gör dem mer lämpliga för interkulturell forskning, där alla kulturers religioner räknas med. Samtidigt betyder den här bredden att många fenomen som ofta inte anses vara religioner räknas med, vilket har ansetts problematiskt av de som föredrar substantiella religionsdefinitioner. (McGuire 1992, s. 13-14)

Att definiera religion är således inte lätt och de flesta definitioner kan ifrågasättas på många plan. Eftersom fandom är ett fenomen som ofta anses vara mer meningsfullt än religiöst, kunde kanske en funktionell religionsdefinition fungera för avhandlingen. Jag vänder mig dock vidare till forskning om *levd- och vardagsreligion* (eng. lived and everyday religion) som fokuserar specifikt på meningsfulla fenomen. Eftersom båda termerna används för att hänvisa till en inriktning av studier som är relativt ny inom det religionsvetenskapliga fältet har jag valt att härnäst endast använda termen *levd religion*. (Ammerman 2016)

I studier om *levd religion* fokuserar forskarna på hur människor lever ut religion utanför de institutionella ramarna och vad de anser är meningsfullt för dem. Det här skiftet i fokus skedde i och med att vissa forskare började ifrågasätta den påstådda nedgången av traditionella religioner. En orsak var att det framkom marginaliserade röster bland religiösa kvinnor, invandrare och HBTQ-grupper där den levda religionen var något helt annat än den institutionella versionen. (Ammerman 2016)

Ammerman menar att definitionen av levd religion skapats genom att argumentera kring vad levd religion inte är. (Ammerman 2016) Levd religion är inte en del av de officiella religiösa institutionerna, utan något som hittas bland de vanliga människorna. Levd religion är inte de nedtecknade reglerna som religioner etablerat, utan de vardagliga handlingarna som människor utövar, vardagliga människor som utövar handlingar som för dem är meningsfulla. Vad som är meningsfullt för en enskild person behöver dessutom inte alltid vara logiskt. (McGuire 2008) Det som är viktigt är ifall personen själv känner att just den handlingen skapar mening i ens liv.

Definitionen av levd religion anses av Ganzevoort och Roeland gå utanför de vanligaste substantiella och funktionella religionsdefinitionerna. Som exempel har de studerat trädgårdsarbete som levd religion, vilket varken lämpar sig för substantiella definitioners fokus på övernaturliga makter eller de funktionella definitionernas fokus på religionens funktion i samhället. Istället fokuserar Ganzevoort och Roeland på paralleller som kan finnas mellan människors upplevelse av trädgårdsarbete och religion, eller fandom och religion. En sådan infallsvinkel på det religiösa gör det möjligt för forskare inom levd religion att fokusera på handlingar som i vanliga fall skulle ses som icke-religiösa. (Ganzevoort och Roeland 2014)

Eftersom levd religion ofta sätts i kontrast gentemot ”traditionella” eller ”officiella religiösa institut” är det även värt att nämna vad de begreppen hänvisar till i den här avhandlingen. Det jag menar då jag diskuterar traditionella religioner är likt det Davidsen (2013) definierar som ”historiskt baserade” religioner. Det handlar å ena sidan om etablerade religioner med historiskt ursprung, men å andra sidan även yngre religioner som har etablerade regelverk eller har blivit statligt erkända. Ur perspektivet levd religion är ”traditionella religioner” de ”officiella instituten” som har ett synligt regelverk, medan levd religion är det som människor utför i vardagen.

McGuire poängterar att begreppet religion egentligen är en mänsklig konstruktion, och oftast även en västerländsk sådan, vilket gör att det inte någonsin har passat alla former av religion som finns. Religion är inte ett statiskt fenomen utan ett dynamiskt, vilket betyder att dess form och definition redan har förändrats under århundraden. (McGuire 2008)

Både Ammerman och McGuire har noterat tre aspekter i utövningen av levd religion som är relativt lika. Ammerman (2016) menar att personer inom levd religion

producerar saker, möter dem och delar dem (eng. produce, encounter, share).

McGuire (2008) har på liknande sätt sagt att personer inom levd religion *gör saker, upplever saker och uttrycker dem* (eng. practice, experience, express). Medan de inte använt exakt samma termer är innebörden i de tre aspekterna relativt lika. Personer som ger uttryck för levd religion är aktiva personer som gör handlingar som producerar resultat som för dem är meningsfulla. Samtidigt möter de saker och upplever det på ett för dem meningsfullt sätt. Slutligen uttrycker de och delar med sig av det meningsfulla till andra i en gemenskap.

Trots att fandom kanske inte passar in på de mest etablerade definitionerna av religion, är perspektivet levd religion ett alternativ. Såsom många andra handlingar och levnadsvanor kan anses vara uttryck för levd religion, är fandom för många meningsfullt och har en viktig roll i deras vardagliga liv. Vad är då meningsfullt för fans inom fandom?

Gemenskap är något som de flesta forskare poängterar då de diskuterar vad som tilltalar människor inom fandom. Likaså är fansens tendens att återskapa fandom objektet något som ofta räknas upp och även delningen av material ses som relevant. Kontakten med karaktärerna och skådespelarna är också något som diskuterats av forskare. Flera av de här exemplen har tagits upp tidigare i avhandlingen för en överblick av vad exakt fandom är och vad fans gör. Det är kanske naturligt att det är just det som anses mest karaktäristiskt för fans som även kan vara meningsfullt för dem.

I analysen bygger jag vidare på det som har diskuterats i det här kapitlet, för att se vilka återkommande teman som är meningsfulla för SPN-fans på det sociala mediet Tumblr. Jag utgår ifrån att det som är återkommande i materialet kan anses vara meningsfullt och analyserar sedan varför och på vilket sätt det är meningsfullt. I analysen ser jag även på hur de tre aspekterna Ammerman och McGuire identifierat kunde appliceras på SPN-fandom utgående från det insamlade materialet. I nästa delkapitel diskuterar jag ännu kort fandom i relation till intertextualitet. Teorier om intertextualitet kan ge en förståelse för varför något är meningsfullt för fans även om det inte alltid är uppenbart för andra varför det är så.

2.4 Fandom och intertextualitet

Intertextualitet är något som redan länge har studerats inom bland annat litteraturvetenskap. (Allen 2000, s. 1-7) Intertextuella teorier utgår från att det inte finns några texter med självständig innebörd, vare sig det handlar om litteratur eller andra uttrycksformer. Istället är alla texter uppbyggda på tidigare verk, traditioner och system som ger dem innebörd. Den här kopplingen mellan texterna kallas för intertextualitet. Det finns även andra variationer på vad intertextualitet betyder eftersom begreppet används på ett tvärvetenskapligt plan där olika områden har olika behov. Kopplingen mellan intertextualitet och fandom har noterats av bland annat Jacob Löfgren (2018) och Nicolle Lamerichs (2018).

I relation till fandom menar Löfgren att allt som produceras av fans är intertextuellt, eftersom det baseras på en ursprungstext, det vill säga fandom-objektet. För att förstå fan-produkter behövs därför en kännedom av fandom-objektet, vilket fans har. Även fans gemensamma kännedom är en del av intertextualitet, eftersom den grundar sig på samma fandom-objekt. Den här kännedomen blir sedan den gemensamma bas enligt vilken fans tyder den intertextuella text som de själv producerar. Fans är alltså både producenter av intertextuella produkter och tolkare av dem. (Löfgren 2018, s. 75-78)

På grund av att fans inte enbart producerar konkret text argumenterar bland annat Lamerichs för att man inom fandom hellre borde tala om intermedialitet än intertextualitet. (Lamerich 2018, s. 25) Hon argumenterar för det här framför allt för att hon själv fokuserat mera på medier såsom fan-konst och fan-dräkter, vilka är exempel på icke-textbaserade produkter som fans producerar som har intertextuella kopplingar. Lamerich medger dock att det inom intertextualitet finns breda definitioner av text som även inkluderar andra uttrycksformer än de litterära, vilket är varför jag har valt att ändå använda begreppet intertextualitet i min avhandling.

Fans producerar alltså en varierande mängd material som är intertextuellt baserat, vilket även kan sägas inkludera unika vanor och språk inom fandom (Larsen och Zubernis 2013, s. 16). Språket eller vanorna är inte hemliga, men de blir svåra att tyda för dem som inte har kännedom om kontexten de baseras på, vilket kan vara allt som relaterar till fandom-objektet. Det här språket inkluderar även en gemensam

humor som kan vara svår att förstå utanför fandom (Frances Casper 2014, s. 78) eftersom också den är intertextuellt baserad.

Då fandom-producerat material är intertextuellt baserat, är det också naturligt att personer behöver känna till den intertextuella kopplingen för att tyda materialet. Fans känner per automatik till den intertextuella kopplingen i material som skapats inom fandom, eftersom de har samma kunskapsbas. Min roll som fan av SPN har därmed varit till nytta i analysen av materialet. Kännedom om den intertextuella kopplingen är även det som behövs för att förstå varför något är meningsfullt. Teorier om intertextualitet är därför viktiga för den här avhandlingen, eftersom den intertextuella kopplingen ibland är det enda som förklarar varför något är meningsfullt för fans.

3 Metod och material

Min metod är internetforskning. Orsaken till att jag valt den här metoden beror långt på att fandom har en stark närvaro på nätet. Det här är baserat både på mina egna observationer och på observationer av flera forskare. Bickerdiken (2016) argumenterar bland annat för att den ökade mängden av internetanvändning har haft en stor påverkan på tillväxten av populärkulturell fandom. Även om fandom kan utövas utan internet har internet blivit en vanlig del av de flesta fans vardagliga liv och fandom breder enkelt ut sig på nätet. Hon menar rentav att det är internet och sociala medier som till en stor del upprätthåller fandom-gemenskaper nuförtiden. Zubernik och Larsen (2013) hänvisar också ofta till fandom-gemenskap på nätet och diskuterar även SPN-fandomens närvaro på nätet mera specifikt.

Christine Hine, som skrivit om internetforskning, poängterar tre aspekter om internet som konkretiserar dess del i vårt samhälle. Internet är *inbäddat* (eng. embedded) i vårt samhälle via flera olika apparater. Det existerar inte som en separat entitet utanför samhället utan är en del av det och påverkas därför även av andra delar av samhället. Internet är även *förkroppsligat* (eng. embodied) via oss. Vi försvinner inte någonstans då vi använder internet, utan dess användning är en förlängning av vårt vardagliga beteende. Vilket i sin tur fångar den sista aspekten Hine nämner, nämligen att internet är *vardagligt* (eng. everyday). Det är nästan omöjligt att separera mellan när man är online eller när man inte är det eftersom människor är online varje dag och ofta utan att tänka på det. (Hine 2015)

Jag har använt nätsidan Tumblr för min materialsamling. Jag har valt att presentera min metod och mitt material i samma kapitel eftersom de är starkt sammankopplade och tangerar viss gemensam problematik. Det som generellt kan sägas om internetmaterial och internetforskningsmetoder är att de är relativt nya och inte ännu har tydligt etablerade regler (Hooley, Marriott och Wellens 2012 s. 1-6).

Jag presenterar först internetforskning i allmänhet, den historiska utvecklingen och vilka nackdelar internetforskning kan ha. Efter det diskuterar jag nätsidan Tumblr, dess historik och dess upplägg samt motiverar varför jag valt Tumblr som min

materialinsamlingsplats. Därefter diskuterar jag vissa etiska problem som måste beaktas då man utför internetforskning. Sist presentera jag mitt material, hur det samlats in och kategoriserats för analysen.

3.1 Internetforskning

Intresse för internetforskning har funnits redan sedan de första versionerna av systemet kom till och endast en mindre grupp människor hade tillgång till det. Då var tyngdpunkten ännu på att se hur datorer och internet i allmänhet fungerade och till vilken nytta de kunde vara i framtida forskning. Det tog dock inte länge förrän forskare lärde sig att utnyttja de e-postlistor och diskussionsforum som fanns för att undersöka deras användare. Intresset för internetanvändarna blev allt större efter att den teknologiska utvecklingen gick framåt och internet blev mer allmänt tillgängligt. (Hooley, Marriott och Wellens 2012)

År 1994 var användarmängden för internet endast 3 miljoner (Hooley, Marriott och Wellens 2012) medan den enligt den senaste statistiken var 4.13 miljarder år 2019 (Statista 2020). Vid det här laget betyder det att över hälften av världens befolkning använder internet, även om fördelningen av användningen globalt är ojämn. (Hooley, Marriott och Wellens 2012) Med den teknologiska utvecklingen har internet blivit lättillgängligt nästan var som helst, vilket har gjort det till en naturlig del av vår vardag. Internetforskning är då inte bara nyttigt utan även viktigt med tanke på hur alldagligt nätet blivit för människor.

En enkel definition av internetforskning är sådan forskning som använder material som finns på nätet eller har anskaffats via internetbaserade system, såsom e-post eller Skype (Orgad 2009, s. 35). De allra första internetbaserade studierna använde e-postlistor och diskussionsforum för att dela ut frågeformulär eller bjuda in människor till intervjuer, vilket gav tillgång till ett större sampel än vad man tidigare kunnat få tag på (Hewson, Laurent och Yule 2001, s. 26-33).

Trots att man redan en tid forskat på nätet finns det inga klara regler för internetforskning. Det här beror delvis på internetforskningens unga historia men även långt på den konstanta teknologiska utvecklingen. Fältet har aldrig haft tid att

ordentligt etablera sig då allt förändras så snabbt. Internetforskning är dessutom ett tvärvetenskapligt fält, med intryck från flera olika discipliner, bland annat sociologi, etnografi, datavetenskaper, psykologi och marknadsföring. Samarbete mellan de här disciplinerna har inte heller varit så tätt som det kunde vara, vilket gjort att alla haft sina egna riktlinjer som de försökt följa. (Hooley, Marriott och Wellens 2012)

Fältets tvärvetenskapliga form är dock inte endast ett hinder utan ger även en möjlighet att förstå internetfenomen från flera olika synvinklar (Baym och Markham, 2009 s. xii). Vissa forskare menar även att man inte egentligen måste komma på nya metoder för att forska på internet utan att man istället kan anpassa de existerande metoderna för internetforskning. (Hooley, Marriott och Wellens 2012, s. 1-6) Ibland argumenteras det även för att det skulle vara bättre att inte etablera strikta regler för internetforskning utan att istället forma sig enligt mediet som man studerar just då. Tanken är att eftersom det på internet finns en otalig mängd med nätsidor som har olika regler och uppbyggnader så måste infallsvinkeln och metoden anpassas enskilt för varje nätsida.

Metoden som jag valt att använda i min forskning räknas som observation och är ofta endast ett delmoment inom olika variationer av internetforskning. (Baym och Markham 2009) Oftast kombineras observation med andra metoder såsom intervjuer eller frågeformulär, men den kan även utföras skilt från dem. Fördelen med observation är att det är en indirekt forskningsmetod som inte stör forskningsdeltagaren, vilket gör att deltagarna inte ändrar på sitt beteende på grund av observatören. (Hooley, Marriott och Wellens 2012, s. 73-90) Observation på nätet kan dessutom göras bland mycket äldre material, eftersom det mesta som läggs ut på nätet finns där för evigt som arkivdata. Att utföra observationsstudier på nätet ger alltså forskare möjligheten att inte endast forska bland de aktuella händelserna utan även att se hur människor har uppfört sig på nätet en längre tid tillbaka.

Internetforskning har dock även flera problem som forskare ännu diskuterar och försöker lösa. Ett problem som redan nämnts är den ojämna spridningen av internetanvändning både globalt och lokalt. Västvärlden och andra teknologiskt utvecklade länder är mer synliga på nätet jämfört med länder både på den afrikanska och den sydamerikanska kontinenten, vilket gör en global forskning på nätet komplicerad. Inom de teknologiskt utvecklade länderna finns det även en ekonomisk

skillnad mellan vem som har råd med teknologin och vem som blir utan, vilket även måste beaktas. (Hewson, Laurent och Yule 2001, s. 26-40)

Internetforskningen har även stött på identitetverifieringsproblem på grund av internets anonyma upplägg. Användarnamnen behöver inte stämma överens med människors egentliga namn och på nätet är det allt lättare att förfalska information om sig själv. Det här skapar inte enbart ett problem med att veta vilka källor som är tillförlitliga utan även med att hitta rätt målgrupp. Ifall man ändå lyckas hitta rätt stöter forskare också här på ett problem, som även sker utanför nätet, vilket är ovillighet att delta i forskningen, vare sig det gäller att fylla i frågeformulär eller ställa upp för intervju. (Hooley, Marriott och Wellens 2012, s. 7-24)

Det största problemet som internetforskare dock diskuterat är frågan om etiska och lagliga rättigheter. (Hewson, Laurent och Yule 2001; Sveningsson Elm 2009, s. 69-97; Hooley, Marriott och Wellens 2012; Kozinets 2015) Det här gäller bland annat just användningen av arkivdatan, vem som kan bes ställa upp för intervju och när exakt man behöver be om lov för att använda material från nätet. Jag kommer att diskutera det här i ett skilt delkapitel, där jag även motiverar varför jag valt den metod jag valt. Före det diskuterar jag nätsidan Tumblr historiskt och strukturellt eftersom det är här jag valt att samla in mitt material.

3.2 Tumblr

Eftersom fans förflyttat sig till nätet så är det även naturligt att de befinner sig på flera olika nätsidor, bland annat fandom-wikipedier, Dreamwith, Tumblr, Twitter, Facebook och Archive Of Our Own (Zubernis och Larsen 2012, s. 16-19). För den här avhandlingen har jag valt att använda det sociala mediet Tumblr som materialkälla. Jag gjorde det här dels för att jag själv har ett användarkonto där och är bekant med dess upplägg, dels för att Tumblr anses vara mycket populär för fandom-aktivitet (Morimoto och Stein 2018). Jag har även valt Tumblr eftersom den har ett hashtag-system som gjorde materialinsamlingen bekväm samt för att det finns flera olika medier av material på Tumblr.

Tumblr är en social media som skapades år 2007 (Morimoto och Stein 2018). Oktober 2018 hade nätsidan 439 miljoner användare och 165.2 miljarder inlägg (Tumblr 4.10.2018). Tillväxten av användare på Tumblr började kring år 2010 och redan år 2012 riktade forskarna sitt intresse mot nätsidan (Attu och Terasse 2017). Tumblr anses vara mest populärt bland den yngre generationen med en medelålder bland användarna på under 25 år (Chang et al. 2014).

Tumblr ärvde enligt Morimoto och Stein en stor del av sina fans från nätsidan LiveJournal som år 2012 gjorde vissa ändringar i sina användarregler vilket fick de flesta att överge nätsidan. (Morimoto och Stein 2018) Fansen behövde då hitta nya ställen att umgås på och Tumblr har identifierats av flera forskare som en av de sociala medier där fans är mest aktiva. På grund av all fandom aktivitet har flera studier av fandom redan utförts på Tumblr (Attu och Terasse 2017). Tidskriften *Transformative Works and Cultures* har även publicerat ett specialnummer där Tumblr och fandom är huvudtemat (*TWC* Vol. 27 2018).

Tumblr klassas som en mikroblogg, vilket betyder att den upprätthåller ett format där användarna kan dela och utbyta korta meddelanden. (Chang et al. 2014) På Tumblr är det dock även möjligt att publicera längre textformat. Förutom texter ger Tumblr sina användare möjligheten att publicera bilder, videon, webblänkar, diskussionsutskrifter, citat, ljudfiler och svarsformulär, vilket gör den till en multimedia- eller hybridplattform. Upplägget på Tumblr skiljer sig från andra mer socialt baserade medier och beskrivs av Morimoto och Stein, (2018) som både ickehierarkiskt och anarkistiskt, vilket enligt dem tilltalar personer inom fandom.

Alla Tumblr inlägg är synliga för vem som helst, även de som inte har Tumblr användarkonto, men ifall man vill *följa* (eng. follow) eller *vidareblogga* (eng. reblog) något behövs ett konto. (Attu och Terasse 2017) Strukturellt sett har varje Tumblr användare en egen *hempanel* (eng. dashboard) där de har tillgång till flera saker. De ser de inlägg de själva publicerar samt de inlägg de vidarebloggar från andra användare. Utöver det ser de inlägg som publiceras och vidarebloggas av de användare de följer. För att skapa en följarskara måste man publicera och vidareblogga inlägg som andra vill följa. (Chang et al. 2014) På Tumblr är det inte nödvändigt för den här relationen att vara ömsesidig, utan man kan ha följare som man inte följer tillbaka.

Därför är det också möjligt att vidareblogga inlägg från vem som helst utan att man följer dem genom att söka i Tumblr databasen för sådana inlägg man vill ha. (Attu och Terasse 2017) Det är också möjligt att följa en specifik hashtag, vilket gör att man får se inlägg även från användare man inte följer på sin hempanel. En hashtag är tecknet # följt av ett ord eller en fras som kategoriserar innehållet i ett inlägg så att det senare går att hitta i databasen. (Odd 2015) Hashtaggen kan vara konkret om det som finns i inlägget t.ex. #starwars #disney #fanart, eller baserade på personens emotionella reaktion till inlägget som t.ex. #feels #my emotions #i love this. Då man skriver ett ord eller en fras i sökfältet söker den fram alla inlägg som har sökorden i sina hashtaggar.

Då ett inlägg publiceras på Tumblr är det alltså möjligt för andra användare att vidareblogga inlägget så att deras följarskara sedan kan se det på sina egna hempaneler och i sin tur vidareblogga det. (Attu och Terasse 2017) Då man vidarebloggar inlägget är det möjligt att lägga till en kommentar i det ursprungliga inlägget som sedan kommer att synas då det vidarebloggas av användaren. Det är även möjligt att lägga egna hashtaggar i den vidarebloggade versionen som sedan syns på den nya versionen av inlägget, vilket har gjort det populärt att skriva kommentarer genom att använda hashtaggar istället. Efter att ett inlägg har vidarebloggats är det inte längre möjligt för den ursprungliga användaren att kontrollera det. (Morimoto och Stein 2018) Även om man raderar sin version av inlägget kommer de vidarebloggade versionerna att kvarstå.

Förutom vidarebloggning är det även möjligt att *gilla* (eng. like) ett inlägg, vilket inte påverkar inlägget på samma sätt som en vidarebloggning eftersom användaren inte kan kommentera eller lägga till egna hashtaggar i inlägget. Det här betyder också att gillade inlägg inte kommer att synas för ens följare utan finns på en skild flik på den egna hempanelen. Utöver kommentarer i själva inlägget är det möjligt för användarna att skicka meddelanden sinsemellan, vilket är den enda privata formen av kommunikation på Tumblr. Såsom för de flesta andra funktionerna behöver användarna inte följa varandra för att kunna skicka meddelanden, utan det är möjligt för vem som helst att göra det, även anonymt. (Attu och Terasse 2017)

Användare på Tumblr är i övrigt också anonyma eftersom det endast behövs en fungerande email för att göra ett användarkonto där. Ingen annan personlig

information, såsom ålder, kön eller nationalitet behöver delas, utan all information delas frivilligt på hempanelens introduktionsdel som är synlig för alla. Den här avsaknaden av personlig information är enligt Attu och Terasse ett problemområde som gör det svårt att forska på Tumblr, eftersom det gör det mera utmanande att hitta en fokusgrupp eller att utföra en jämförande analys mellan grupperna. På grund av att det är så enkelt att göra ett användarkonto på Tumblr har forskare även haft problem med att personer kan ha flera konton av vilka vissa är övergivna. Det här kan utgöra ett problem om man hittar ett passande inlägg eller ett helt konto som man skulle vilja använda i sin forskning, men inte kan få tag på dess användare och be om lov för det. (Attu och Terasse 2017)

Forskning på Tumblr har alltså både sina för- och nackdelar, vilket kan sägas om vilken annan materialkälla som helst. Tumblrs upplägg gör det svårt att navigera och att hitta målgrupper enligt vissa kriterier. Flera forskare har dock enligt Attu och Terasse (2017) tagit fasta på Tumblrs hashtag-system, eftersom det liknar Twitters upplägg, och hittat målgrupper enligt vad användarna är intresserade av istället.

Jag har av egen erfarenhet kunnat konstatera att SPN-fans finns på Tumblr och eftersom Tumblr anses vara ett center för fandom-aktivitet, är det passande för min forskning. Eftersom jag inte är ute efter en grupp enligt deras ålder, kön eller geografiska position är söksystemet för hashtaggar, som dessutom använts av andra forskare, ett bra alternativ. Som en multimedia-plattform ger Tumblr också en möjlighet att få tillgång till mångsidigt material, vilket har berikat min avhandling. I det följande delkapitlet diskuterar jag de etiska problem som jag har blivit tvungen att hantera då jag har samlat in material på Tumblr.

3.3 Etiska problem

Precis som alla andra forskningsfält har internetforskningsfältet fått reda ut hur man kan utföra etiskt och moraliskt korrekt forskning på nätet, vilket man inte nått någon konsensus om. (Hooley, Marriott och Wellens 2012) Internet, och speciellt sociala medier, är problematiska eftersom människor i dagens läge använder dem för att dela med sig av en hel del information. Mycket av det som delas skulle egentligen kunna

antas vara privat information, men istället finns det ute på nätet för vem som helst att se. Tillgången till den här informationen har blivit allt enklare, vilket gör att det är lockande för forskare att kringgå etiska frågor om människors rätt till privatliv. Det här har inneburit att forskare inom fältet har varit tvungna att omdefiniera vad exakt som är privat och offentligt på nätet, samt hur man etiskt skall gå till väga om man vill använda materialet.

Flera forskare har valt att börja diskussionen genom att se det privata och offentliga som en skala, istället för motsatser. Bland annat Malin Sveningsson Elm presenterar skalan i fyra grader i boken *Internet Inquiry: Conversations about Method*. Den första graden är den fullständigt offentliga delen av internet som vem som helst med internetuppkoppling kan komma åt, utan att behöva registrera sig som en medlem. Nästa grad av öppenhet är de hemsidor som kräver medlemskap men inte någon avgift, och därför i princip är tillgängliga för vem som helst, vilket är den kategori som de flesta sociala medier faller inom. (Sveningsson Elm 2009, s. 75)

Den tredje graden är mer privat och kräver ett medlemskap med vissa kriterier, ofta att man tillhör någon specifik grupp, till exempel en arbetsrelaterad grupp. Den fjärde graden är den del av internet som anses vara helt privat och identifieras av att man inte kan komma åt webbsidan utan att bli inbjuden av domänskaparen. Det här inkluderar också sociala medier där användarna kan begränsa tillgänglighet till endast en viss grupp, oftast till ens följare. (Sveningsson Elm 2009, s. 75)

De här fyra graderna fungerar som en grundpelare i hur man forskar på nätet. (Sveningsson Elm 2009) Forskare anser att endast material från den första graden kan användas utan några officiella tillstånd, men även då måste vissa saker iakttas. Hooley, Marriott och Wellens (2012) argumenterar för att eftersom internet har blivit en del av vardagen är det sannolikt att människor inte tänker efter när de lägger upp inlägg på nätet. De som har publicerat inläggen på nätet har högst troligen inte förväntat sig att de kan användas av forskare, vilket är en faktor forskare måste ta i beaktande. Sveningsson Elm (2009) påminner om att inläggets innehåll också spelar roll då forskare funderar ifall de kan använda materialet. Om innehållet är känsligt, eller personen tillhör en marginell grupp, kan användningen av inlägget skada personen i fråga vilket forskare bör undvika.

Även om alla de ovannämnda kriterierna uppfylls måste internetforskarna ännu se till att internetanvändarnas identitet också hålls privat. (Hooley, Marriott och Wellens 2012) Det här gäller både då personer har använt sina riktiga namn på nätet, men även då de har använt namn som inte identifierar dem direkt. Personers identiteter på nätet är ofta starkt bundna till deras vardagliga identitet, och trakasserier kan sprida sig långt ifall deras identiteter upptäcks. Det här betyder att forskare även borde anonymisera sina källor då användarna inte använder konventionella användarnamn.

Vissa forskare har också tagit fasta på vikten av att vara försiktig med direkta citat från nätet. Både Hooley, Marriott och Wellens (2012) och Robert Kozinets (2015, s. 127-159) diskuterar hur den teknologiska utvecklingen och speciellt sökmotorer som Google har gjort det möjligt att hitta ursprungskällan för ett citat genom att skriva in citatet i sökfältet. Det här betyder att även om forskare har anonymiserat användarnamnen, är det möjligt att hitta deras källa ifall de använder långa eller personliga citat ur källan. Det här kan vara farligt speciellt om forskaren har studerat en marginell grupp, eftersom deras identitet på nätet då är i farozonen.

Med tanke på allt det här är den metod som jag har valt delvis kontroversiell, eftersom den utgår från att jag endast observerar eller söker fram arkivmaterial utan att fråga lov av dem som publicerat inläggen. Det finns en del forskare som delvis försvarar metoden (Hewson, Laurent och Yule 2001; Hooley, Marriott och Wellens 2012), mest för att internetforskningsfältet inte ännu har kommit till ett gemensamt beslut över hur saken borde hanteras.

Jag motiverar mitt med utgångspunkt i det jag presenterat om etik på nätet. Nätsidan jag valt, Tumblr, räknas till den första och mest offentliga graden av internetkällor. Det är fullständigt möjligt för vem som helst att se alla inlägg på nätsidan utan att vara en registrerad medlem där. Det här är något som alla på Tumblr borde vara medvetna om och jag har därför bestämt mig för att anta att de inte skulle lägga upp något som de inte är beredda att alla kunde se.

Fandom-grupper är å ena sidan en del av vardagen men å andra sidan även en marginaliserad grupp. Det här känns delvis som ett problem, men ett som inte borde påverka situationen för mycket. SPN-gruppen är relativt stort, med en stark närvaro på Tumblr. Jag anser även att mitt ämnesval inte är så känsligt, vilket minimerar

riskerna för problem. Det finns alltid en möjlighet att gemenskapen är väldigt viktig för någon av användarna och att gruppen är deras trygghetszon. Eftersom jag ändå inte är ute efter någon specifik persons upplevelse utan de allmänna åsikterna inom gruppen borde inte någon enskild persons integritet kränkas.

Eftersom jag med säkerhet kan undgå de flesta etiska fallgroparna har jag valt att inte ta kontakt med de enskilda användarna vars inlägg jag använder som exempel i den här avhandlingen. Jag anser också att det inte är nödvändigt eftersom materialet kommer att användas för en avhandling pro gradu och därför inte borde få en sådan uppmärksamhet som skulle motivera en strängare etisk linje.

3.4 Mitt material

Eftersom Tumblr är en multimedia plattform med text, bilder, videon, webblänkar, diskussionsutskrifter, citat, svarformulär och ljudfiler, har jag valt att begränsa mitt material genom att använda endast texter, bilder och citat. Begränsningen har skett via Tumblrs egna begränsningsmöjligheter, då jag först skrivit in sökorden och sedan valt ett av formaten per gång.

I och med att mitt syfte ändrat en del från då jag gjorde insamlingen är mina motiveringar inte helt lineära. När jag till en början främst var intresserad av SPN-familjen som en gemenskap ville jag reflektera det i mina sökord. På grund av det har jag använt mig av hashtaggar som #Supernatural family eller #SPN family.

De här två begreppen är väletablerade bland fansen och används för att markera gemenskapen på ett sätt som endast #Supernatural inte gör. En sökning med både #Supernatural family och #SPN family har generat många inlägg, även om jag slutligen endast valde resultat från #SPN family för att begränsa materialet. Eftersom begreppet även är valt av fansen själva är det mera sannolikt att det insamlade materialet verkligen är sådant som SPN-fans finner meningsfullt.

Eftersom jag inte ville utesluta det faktum att fandom har en negativ sida valde jag att även söka fram inlägg med negativ prägel. Det material som jag hittade var inte exakt vad jag hade tänkt mig i början, men det fungerar för det syfte som jag nu har. Valet av sökord tog en tid att reda ut och jag har även fått gå tillbaka till sökord jag

inte först hade tänkt använda mig av på grund av förändringar i Tumblr under vintern 2019.

Till allra först provade jag med hashtaggen #SPN family hate, men det resulterade inte i något material. Eftersom mitt syfte även ändrats under avhandlingens gång har jag förkastat kombination #SPN #rant, där det fanns inlägg av fans som negativt diskuterade SPN-serien. Det var dessutom de här inläggen som kom att försvinna i januari 2019 då Tumblr gjorde en rensning av sina inlägg, vilket försvårade situationen en del och fick mig att omformulera mitt syfte, samt fundera på vad jag egentligen sökte efter. Slutligen valde jag den relativt enkla hashtaggen #SPN hate, där det fanns material med varierande innehåll, vilket visat sig vara lämpligt.

Jag har kodat materialet med olika förkortningar beroende på vilken formattyp det är och under vilken sökning den gjorts. Koden består av en bokstav-nummer kombination, där bokstaven står för materialtypen och numret för hur många i ordningen det är i insamlingen av den materialtypen. Under #SPN family samlade jag in material av alla tre formattyper. Därför förkortades text-formaten med *T0* (eng. texts), bilderna med *P0* (eng. photo) och citaten med *C0* (eng. citation). Under #SPN hate samlade jag in material endast i text-format som förkortats med *H0* (eng. hate).

Orsaken till att jag under #SPN hate endast samlade in inlägg i text-format är tvåfaldigt. För det första var det den typen av format som var i majoriteten, medan de andra utvalda inte var representerade alls. Det fanns vissa inlägg som var under formaten diskussionsutskrifter, men eftersom jag valt att begränsa mig till text, bild och citat, valde jag att lämna bort dem. För det andra var det aldrig meningen att fokusera på de negativa inläggen, så jag hade oberoende tänkt samla in en mindre mängd av den typen av material än det positiva.

Allt som allt har jag samlat in något över 100 inlägg för den här avhandlingen, av vilka ungefär en fjärdedel är negativa. Eftersom det finns så mycket insamlat material kommer endast en del att användas som exempel i analysen. Allt material finns insparat och kan möjligen användas i fortsatt forskning vid något annat skede.

Materialet har samlats in från flera olika användare. Alla inlägg samlades in och sparades genom att ta en *skärmdump* (eng. screenshot) av den aktuella sidan, vilket sedan laddades ner på en dator. Därutöver kopierade jag inläggets webbadress och användarnamnet på vem som skrivit inlägget till ett separat word-dokument, där jag

lade till bilderna för att koppla ihop inläggen med rätt info. På det här sättet var det möjligt att sortera och analysera materialet i efterhand utan internetkoppling.

Materialet har valts på ett så slumpmässigt vis som möjligt. Jag har först försökt få en överblick av hurdana inlägg som framkommer i hashtaggen och formatet, för att sedan slumpmässigt välja minst ett exemplar av alla ämnen. Resten av inläggen valdes för att visa en så bred skillnad som möjlig tills jag upplevde att jag hade en lämplig mängd material av det formatet.

Presentationen av materialet i analysen är varierande eftersom jag har behövt beakta bildmaterialet. Enbart textbaserade inlägg har främst presenterats i citat-format medan inlägg med bilder eller *giffar* (eng. GIF) har presenterats på varierande sätt. Det här har inkluderat inlägg med endast bilder men även flera inlägg där text och bild kombinerats. Jag har valt att presentera material med bilder eller giffar på tre sätt: citation av texten med hakparentes som innehåller beskrivning av bilden; flytande text som innehåller beskrivning av inlägget; eller en konkret bild av inlägget som infogats i analysen.

Eftersom syftet med den här avhandlingen är att identifiera teman som är meningsfulla för fans har sorteringen av materialet tagit en god stund. Temana har identifierats genom att se vilka ämnen som uppkommer återkommande i materialet varefter inläggen har kategoriserats enligt det identifierade temat. Innehållet i ett inlägg har ibland passat in på flera av de identifierade temana, men har slutligen kategoriserats enligt var det mest passar in.

Arbetet har gjorts både enklare och svårare på grund av att jag själv är ett fan, vilket har gett mig personlig kunskap om ämnet men även gjort mig blind för det som känns självklart. Från början har det funnits vissa teman som jag har förväntat mig att se i materialet och de har till en viss del förekommit även om de inte exakt har motsvarat det som jag tänkt mig.

Jag förväntade mig och fann också material om SPN-skådespelarna, vilket bland annat beror på att skådespelare i allmänhet anses ha en stor inverkan på fans. SPN-skådespelare är även kända inom fandomen för att uppmuntra kontakten mellan fans och skådespelare, samt för att bejaka synen på fandomen som en familj. Materialet reflekterar de här antagandena och visar även på hur skådespelare med sina handlingar kan påverka fans engagemang.

Ett annat tema som jag både förväntade mig och fann i materialet är inlägg där fans återskapat material från serien. Återskapande är en del av den aktiva fan-modellen som Henry Jenkins är känd för att ha argumenterat för och anses vara ett kännetecken för fans av alla slag. Bland materialet förekommer de vanligaste formerna av återskapande som fanfiction och fanart, men det finns även mindre diskuterade former av återskapande som verkar vara typiska på nätet.

Antalet inlägg som egentligen tillhör temat återskapande är stort bland det insamlade materialet, men en del av dem är även exempel på andra teman och har kategoriserats enligt det. Det fanns speciellt ett stort antal humoristiska inlägg både bland det återskapade materialet och bland andra inlägg, vilket jag valde att se som ett eget tema. Humor var det första temat jag ursprungligen inte hade förväntat mig att diskutera i avhandlingen, men som i slutändan visade sig vara en stor del av materialet.

Alla de här temana har hittats bland det positiva materialet under #SPN family vilket inte är överraskande eftersom de är positivt laddade. Utöver de här tre temana, skådespelare, återskapande och humor, fanns det ännu ett tema som hittades bland det positiva materialet som jag har kallat "att dela med sig". Det här temat var även oförväntat och var länge en gruppering av materialet som jag inte visste vad jag skulle göra med. Att dela med sig är dock en av de självklara delarna av fandom, vilket är varför det kategoriserats skilt från andra teman.

Eftersom jag medvetet valde att ta med inlägg med negativt innehåll hade jag vissa förväntningar på hur ett sådant tema kunde se ut. Det visade sig dock att materialet från #SPN hate kunde delas in i två olika teman som delvis kompletterar varandra. Det första temat är kritik och hat av SPN samt dess fandom, vilket är vad jag förväntat mig. Fandom är inte alltid enigt om allt vilket är något jag ville lyfta fram och det finns även personer som hatar fandom av princip. Det här hatet kan ta sig uttryck i mobbning av fans, men fans tar inte heller tyst emot hatet.

Det är det här som det sista temat handlar om, nämligen försvaret av fandomen och dess medlemmar. Bland det negativa materialet var ungefär hälften av inläggen sådana där fans reagerade på mobbning av dess medlemmar genom aggression mot mobbarna och stöd av offren. Materialet här var även tudelat då hälften av mobbarna var personer utanför fandomen, medan andra hälften var mobbning inom gruppen.

Allt som allt identifierade jag alltså sex teman bland det insamlade materialet. De här temana är meningsfulla av olika orsaker och belyser fandom från olika synvinklar. Tillsammans ger de en insikt i vad fans anser vara meningsfullt inom fandom, både på gott och ont. I nästa kapitel kommer jag att mer ingående analysera de olika temana och presenterar exempel från det insamlade materialet.

4. Analys

Eftersom jag har identifierat sex olika teman i det insamlade materialet har jag valt att presentera och analysera varje tema skilt för sig. Vid varje tema presenterar jag flera exempel som illustrerar vad som är meningsfullt i temat för fansen. Exempelen kan vara citeringar av hela inlägg, förklaringar av dem eller konkreta bilder, beroende på vad som har varit passande. Jag har valt att först presentera de fyra temana som jag identifierade inom det positiva materialet, för att sedan presentera de två temana från det negativa materialet.

Jag börjar med temat ”Att dela med sig” eftersom det är det mest allmänna av alla temana och kunde inkludera de andra temana. Jag har valt att efter det fortsätta med temat ”Återskapande” eftersom det anses vara kännetecknande för fandom. Därefter följer temat ”Humor” som är starkt förknippat med temat återskapande, i och med att de flesta humoristiska inlägg även är återskapade. Det sista positiva temat är ”Skådespelarna” som är väldigt varierande innehållsmässigt.

Det femte temat är det första negativa temat, nämligen ”Fans och Anti-fans”. Här presenterar jag inlägg där användarna har haft något negativt att säga om SPN-serien och SPN-fandomen. Det här temat illustrerar att det meningsfulla inte alltid behöver vara problemfritt, varken för fans eller för andra personer. Det sista temat blir delvis en motreaktion till det tidigare temat. Temat ”Motreaktioner till hat” visar hur fans reagerar då fans inom gemenskapen är under attack och hur de försöker kontrollera situationen.

Medan jag i slutet av delkapitel sex ger en kort sammanfattning av de identifierade temana så diskuterar jag ännu i det sjunde delkapitlet hur fandom ur perspektivet levd religion kan ses som ett alternativ till traditionell religion. Specifikt ser jag på hur de tre aspekter som Ammerman (2016) och McGuire (2008) identifierat gällande utövandet av levd religion kan anpassas på det insamlade materialet. Jag återkommer till en sammanfattning av analysen i kapitel fem.

4.1 Att dela med sig – skapande av gemenskap

Fans delar med sig och diskuterar gemensamma intressen. Det här är något så vanligt inom fandom att det oftast förbises som ett grundläggande faktum, trots att det har en viktig betydelse för fans. Larsen och Zubernis menar att det centrala inom fandom de facto är att dela med sig till andra fans. (Larsen och Zubernis 2013 s. 14-18) Enligt dem är det en av de främsta orsakerna till att de flesta deltar i fandom. Genom att delta i en gemenskap där andra har samma intressen som en själv kan fans fritt diskutera det som engagerar dem med likasinnade människor. Glädjen fans får ut av att dela med sig är tillräckligt för dem och ger dem mervärde i sig. På så sätt är egentligen allt som delas inom fandom en del av gemenskapsskapandet och därför meningsfullt, även om det är det enbart för fansen själva.

Ett bra exempel är bland annat den stora mängden citat som återfinns i materialet. Ibland är de här citaten känslofyllda, ibland humoristiska, ibland ikoniska citat som alla fans redan bör ”känna till” eller kombinationer av olika slag. Exemplet nedan är ett citat från serien som anses vara ikoniskt, även om det också har en humoristisk ton.

”Driver picks the music, shotgun shuts his cakehole”
- Dean Winchester

(C15; cas-is-my-hero 09.01.2019)

Citatet är från SPN-seriens första avsnitt, då bröderna Sam och Dean har återförenats efter att inte ha haft någon kontakt på fyra år. Scenen ger åskådarna en första inblick i hurdan brödernas relation är och i Deans attityd. Den humoristiska tonen kommer både från framförandet och av ordvalet, där det typiska talesättet ”shut your mouth” ersatts med ”shut his cakehole”. Både den humoristiska tonen och citatets ursprung kan vara orsaker till att citatet upprepas bland fansen.

Ett citat behöver dock inte vara välkänt för att fansen ska dela med sig av det. Inlägget nedan är ett exempel på ett mindre känt citat från säsong 13 av SPN. Dean och Sam försöker tillsammans med ängeln Castiel rädda brödernas mor Mary och nefilimen Jack. Castiel har sedan säsong fyra varit en del av brödernas liv och han behöver all hjälp han kan få för att rädda Mary och Jack, som är viktiga för dem alla.

I det här fallet tar användaren "ftmsam" (C19; 09.01.2019) fasta på det faktum att Castiel ser Mary och Jack som en del av sin familj, vilket enligt hen var värt att notera.

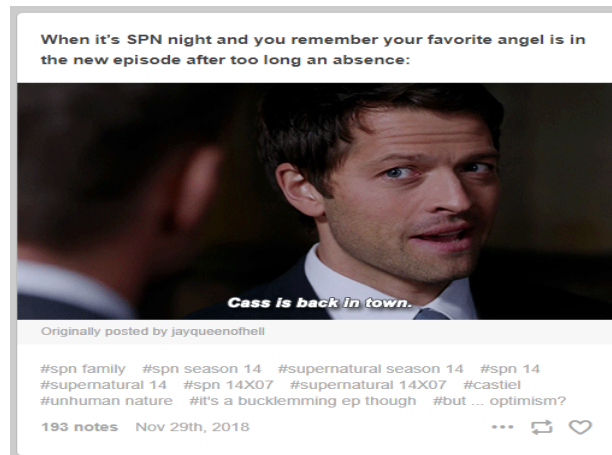
*WE MUST ASSEMBLE OUR MOST POWERFUL ALLIES TO
RESCUE OUR FAMILY – Castiel, calling Mary and Jack our family*

(C19; ftmsam 09.01.2019)

Att dela med sig av scener från serien är i sig relevant för fans och ger dem en möjlighet att antyda vad som är viktigt för dem. Det gemensamma intresset för ämnet är också en orsak till att de här citaten är värda att dela med sig, eftersom det är något andra fans kommer att känna igen. Dialoger och scener från serien delas inte enbart som citat, utan även som giffar där scenen utspelas under flera bildserier.

I "winchester-girlfriends" (P30; 08.01.2019) giff-serie på fem bilder utspelar sig en scen från säsong nio mellan karaktärerna Sam och Castiel. De försöker ta sig in i ett låst lager som innehåller ledtrådar om säsongens fiende. Castiel, som är den fysiskt starkare av de två, tror sig kunna få upp dörren efter att Sam misslyckats och säger "I got this" i den första giffen. De tre följande giffarna visar Castiels försök att slå upp dörren, för att sedan i den sista giffen visa honom medge "I don't got this" till Sam. Efter bildscenen har "winchester-girlfriend" även skrivit en kommentar: "Castiel it's me always". Kommentaren verkar hänvisa till att hen känner igen sig i Castiels försök och misslyckande, vilket kan vara en orsak till att hen har delat med sig av scenen. Kommentarer i slutet av en scen eller ett citat från serien förekommer relativt konsekvent i materialet och ger ofta en uppfattning om varför inlägget publicerats.

Utöver att dela med sig av det gemensamma intresset, finner fans även mervärde i att dela med sig av personliga tankar och upplevelser. Det kan vara allt från deras åsikter om serien till händelser i det egna livet, båda positiva och negativa sådana. Jag har valt att presentera de negativa inläggen i ett skilt delkapitel, men presenterar i det här delkapitlet några positiva exempel. Inlägget nedan är ett exempel på ett positivt eller förväntansfullt inlägg om SPN-serien. Användaren "webcricket" (T21; 07.01.2019) ser fram emot att se karaktären Castiel i det nya avsnittet och uttrycker det här via en text och giff-kombination. Giffen fungerar i det här inlägget som användarens reaktion på händelsen, som återges före giffarna i textformat.

(T21; webcricket 07.01.2019)

Inlägget är personligt eftersom det är användarens personliga åsikt att det är bra att Castiel kommer tillbaka i serien. Hen har velat dela med sig av sin åsikt i det här inlägget, vilket är ett sätt för fans att förmedla vad som är viktigt för dem. Som gensvar blir deras inlägg vidarebloggade eller gillas, vilket tyder på att även andra personer har samma åsikt.

Ett annat exempel där ett fans personliga åsikter om SPN förekommer är ett inlägg av "homefandom" (T7; 07.01.2019), där hen uttrycker vilken positiv inverkan SPN haft på hen. "homefandom" kombinerar text och giffar om vartannat på ett sätt som antyder att giffen visualiserar vad hen anser är viktigt. Hen använder giffar både från SPN-serien och av SPN-skådespelare i situationer utanför serien, vilket tyder på att det inte endast är serien utan även skådespelarna och fandomen kring serien som är viktiga.

*you wanna know what my problem with supernatural is?
i feel broken and powerless, like energy is suck right out of me and i
watch supernatural [...]
[GIF: en scen där Dean och Sam smyger in genom en dörr]
and those little sons of bitches show up and i feel better [...]
i feel alone
[GIF: en scen där Castiel ser mot åskådaren]
[GIF: en scen där ängeln Gabriel ler]
and angels are watching over me
i don't understand and i watch supernatural
[GIF: en scen med profeten Kevin Tran]*

and a prophet explains [...]

It's home, you know

[GIF: en scen av brödernas bil Impala67]

it's where i feel safe

[GIF: Jensen Ackles och Jared Padalecki ler mot publiken på en SPN mäsas]

it's where my family is

[GIF: Jensen Ackles, Jared Padalecki och Misha Collins dansar löjligt vid ett fotograferingstillfälle] [...]

this is home and it's hard to find something like this. so i'm not letting it go [...]

(T7; homefandom 07.01.2019)

Det är tydligt redan från texten att SPN varit viktigt i "homefandoms" liv, men bilderna skapar en tydligare koppling som endast förstås i tv-seriens kontext. Fans har redan den intertextuella kopplingen som behövs för att förstå innebörden i texten och bilderna, eftersom de är bekanta med materialet från tidigare. Därför blir innehållet i inlägget även mer betydelsefullt inom fandomen än vad det skulle vara utanför den och det personliga budskapet känns bekant även för andra fans av SPN.

Förutom personliga åsikter om SPN är även inlägg där fans diskuterar sina personliga liv viktiga. Larsen och Zubernis (2013 s. 17-18) har noterat att trots att det är fandom-objektet som fört fansen samman förblir samtalsämnet inte alltid inom dess ramar. Fansen vill dela med sig av sitt liv utanför fandomen, om familjen, jobb och semestrar, men de vill göra det med människorna i fandomen. Ibland kan dessa personliga händelser relateras till SPN, såsom i det föregående exemplet, och ge ett intryck av hur serien och fandomen påverkat det personliga livet. Det nedanstående exemplet kopplar även ihop det personliga livet med SPN.

Freaking love this fandom!

Stopped at a convenience store today, drop my keys on the counter with my SPN lanyard on it. Clerk says "I love your lanyard!" So I ask if he is a fan and he pulls the collar down to show me his antipossession symbol tat, so I show him mine!

(T15; atc74 07.01.2019)

Användaren ”atc74” har i exemplet ovan, tack vare deras gemensamma kännedom om serien, träffat en ny person som också är ett fan av SPN. I det här fallet har SPN positivt påverkat hens personliga liv vilket hen vill dela med sig om. Alla inlägg om det personliga livet handlar dock inte om SPN och ett inlägg kan i sig vara fullkomligt fritt från referenser till SPN, men ändå hänvisa till fandomen. På Tumblr åstadkoms det här via hashtag-systemet. Så länge något av inläggets hashtaggar innehåller referenser till serien kommer andra fans att se det.

Once again, merry fudging christmas everybody, i hope you spend it surrounded with people that love and respect you.

(T2; queenofhelldarlin 07.01.2019)

Inlägget ovan är ett exempel där man inte nämner serien SPN på något sätt i själva texten och inlägget är dessutom relativt allmänt. Det kunde egentligen hänvisa till vem som helst som firar jul, men det är ändå specifikt menat för SPN-fandomen vilket syns i hashtaggen. Här har användaren bland annat använt hashtaggen *#supernatural* *#supernatural family* och *#spn family* vilket märker ut inlägget för alla andra fans.

Andra liknande inlägg har använt samma hashtaggar, men det finns även flera andra hashtaggar som hjälper fans att hitta varandra. Karaktärernas namn, avsnittsnamn eller namnen på skådespelarna används också ibland beroende på innehållet i inlägget. Det viktiga är att andra fans kommer åt inlägget även om SPN inte specifikt nämns i texten eller bilden. Det personliga blir då en del av fandom-gemenskapen och ger ytterligare ett lager till det förhållande som fans har.

4.2 Återskapande – återtolkning och analys

Jag har redan tidigare nämnt återskapande som något fans håller på med och ser i det här delkapitlet närmare på fenomenet. Henry Jenkins är kanske den som är mest känd för att ha först använt termen ”textual poaching” då han diskuterat fandom-beteende. (Jenkins 2013) Textual poaching eller återskapande är enligt honom ett beteendemönster för hur fans kan reagera på fandom-objektet. Meningen är att se fans som aktiva deltagare i processen där fans beslagtar fandom-objektet och skapar egna

tolkningar av materialet. De här återtolkningarna skapas både av kärlek för och frustration gentemot fandom-objektet och framkommer i olika former. Jenkins räknar all aktivitet som görs i relation till fandom-objektet som en del av återskapandeprocessen.

Bland de inlägg jag samlat in finns det flera olika slag av återtolkat material. Ett överväldigande stort antal av dessa inlägg är av det humoristiska slaget, vilket gjort att jag valt att ge det materialet ett skilt delkapitel. Det betyder inte att vissa inlägg i det här temats material inte skulle vara humoristiska, men jag har ansett att deras huvudsyfte varit återskapande och inte humor. Ett exempel på återskapat material som kunde anses humoristiskt är ett inlägg av "that-akward-fandom-teen" (P7; 08.01.2019).

Hen återskapar en scen från säsong 14, med egen dialog med vad hen tror karaktärerna kunde ha tänkt eller sagt. I den ursprungliga scenen, som visas allra först i giff-format, möts bröderna Sam och Dean åter efter att Dean varit kidnappad i flera månader av ärkeängeln Michael.

[GIF: scenen där Dean och Sam möts igen]

Obviously a very emotionally intense scene (I cried like a fucking baby. What's new.)

But in addition to the relief and joy and concern that both of them are obviously feeling...

JUST LOOK AT THEIR FUCKING FACES I AM LAUGHING SO HARD

Sam's just like: [screenshot av Sams ansikte när han ser Dean]

And Dean goes: [screenshot av när Dean tar av sig en hatt]

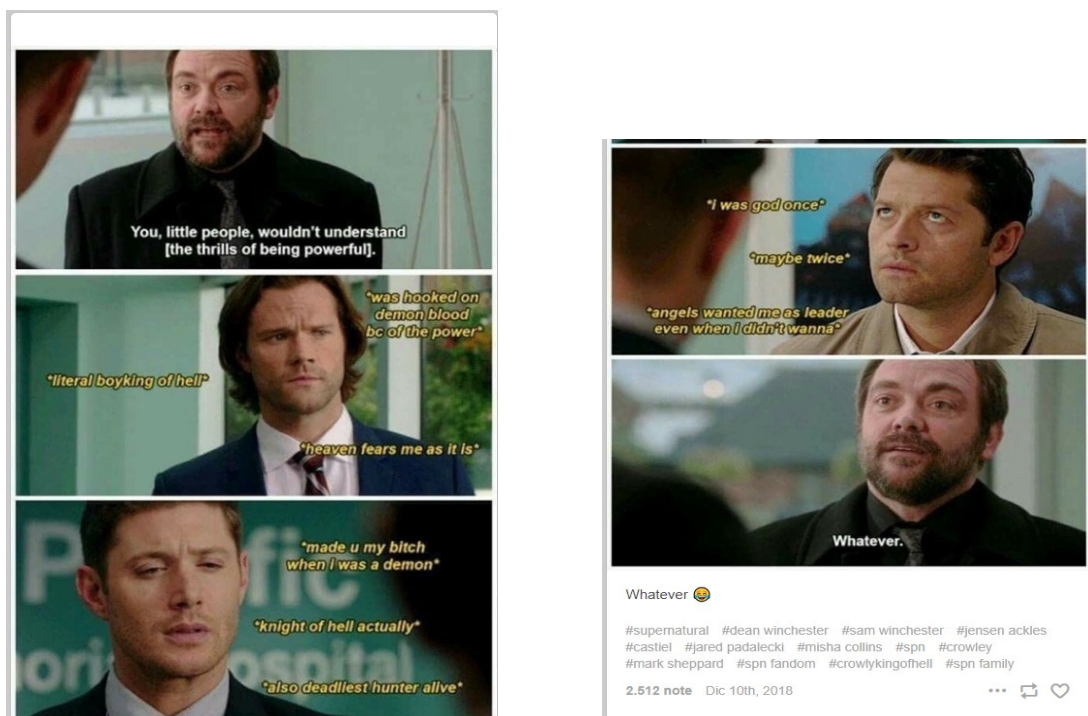
Immediately pivoting to: [screenshot av när Dean ser Sam]

(P7; that-akward-fandom-teen 08.01.2019)

Efter kommentaren ovan av "that-akward-fandom-teen", bryter hen ner scenen i stillbilder där hen klistrat in egen dialog med humoristiskt tonfall. I den första bilden kommenterar Sam bland annat på Deans nya klädval, som är mycket olik det han oftast har. I den andra bilden svarar Dean på de här kommentarerna med skam över kläddvalet och tar av sig hatten, för att i den sista bilden förfäras av Sams nya skägg som han äntligen noterat. Brödernas klädskaup inkluderar allt som oftast endast

plädskjortor och läderjackor, vilket fans ofta kommenterar och är något som ses som en del av karaktärernas identitet. Likaså har Sams hår blivit allt längre sedan säsong ett vilket har resulterat i flera skämt och därför har det nyväxta skägget också varit på tapeten. Inlägget skall klart tas med humor, men huvudsakligen handlar det om att återskapa material, både genom analys och genom att fysiskt manipulera scener från serien.

Den här sortens analys av scener från serien är relativt vanligt i materialet och bland annat ”winchester-girlfriend” (P15; 08.01.2019) skapar ett liknande inlägg av stillastående bilder. Hen har valt en scen från säsong 12 där demonen Crowley uttalar sig om makt i en diskussion med Dean, Sam och Castiel.

(P15; winchester-girlfriend 08.01.2019)

Den första bilden fokuserar på Crowleys replik. De tre följande bilderna är Sams, Deans och Castiels reaktioner på utlåtandet, såsom ”winchester-girlfriends” tänkt att de kunde svara. Replikerna hänvisar tillbaka till händelser i tidigare säsonger då karaktärerna de facto har haft makt och använt det på fel sätt under flera omgångar. Inlägget blir humoristiskt på grund av sättet som replikerna framställts på, samt hur den sista bilden återigen fokuserar på Crowley och hans svar ”Whatever”. Användaren ”winchester-girlfriend” upprepar även Crowleys sista replik som en kommentar och följer upp det med en skratt-emoji.

Analys av fandom-objektet är alltså en form av återskapande som fansen ofta tyr sig till. Ibland analyseras och återskapas hela scener såsom i exemplen ovan, men fans kan även framställa analyser i andra format. Fans är mycket bra på att dra kopplingar mellan olika karaktärer och händelser i serier. De gör det för att klura ut hur allt hänger samman och i vissa fall försöker de förutspå kommande händelser i serien. Men fans blickar även bakåt och kopplar ihop händelser som kanske inte ens har något med varandra att göra.

*So if Michael's experiments was really a way to make him some kind of over lord over everybody with his grace, I am now positive that shaman Sergei was on his payroll and that he gave them Michael's grace, not Gabriel's, as an attempt to control Jack as well.
I know that doesn't change anything [...]*

(T25; thebookobserver 07.01.2019)

I exemplet ovan kopplar "thebookobserver" ihop händelser från olika episoder och tror att de kan vara relevanta för varandra trots att den övergripande berättelsen inte förändras på grund av den här observationen. Genom sin analys har hen dock återskapat narrativet i serien och fokuserat på små detaljer som fansen själva finner intressanta

Ett annat exempel är ett inlägg av "darthestvaderever" (P14; 08.01.2019) där hen återskapar en bild av skådespelarna Robert Benedict och Richard Speight Jr. I SPN spelar Benedict den kristna guden, medan Speight Jr är ärkeängeln Gabriel. På bilden kan vi se Benedict krama om Speight Jr. Användaren "dartherstvaderever" skapar det återskapande elementet då hen klistrat in texten "*Spn fandom*" på Benedicts ansikte. Nedanför bilden finns texten "*Current mood:*", som hänvisar till att bilden representerar SPN-fandomens sinnesstämning för tillfället, vilka utgående från bilden är positiva. Bilden är således en analys av fandomens reaktion på händelser i serien där Gabriel återkommit efter att ha varit borta en längre tid. Bilden kunde ha representerat endast användarens egna känslor, men hen har medvetet valt att inkludera texten "*Spn fandom*" vilket gör inlägget till en analys av det som pågår i SPN-fandomen.

Fans återskapar dock inte endast redan existerande bilder via fotoredigering utan skapar även sitt eget material. Fanart är bilder fans själv ritat, målat eller skapat, där

karaktärer eller skådespelare från fandom-objektet är i huvudfokus. Till exempel har ”meikomassun” (P22; 08.01.2019) ritat en bild av sidokaraktärerna Claire och Kaia. I serien känner karaktärerna varandra endast en kort stund innan den ena dör. I bilden har ”meikomassu” dock valt att rita dem i ett positivt samband där de ser på varandra och håller händer.

Ett annat exempel är ”esther-viola” (P26; 08.01.2019) som ritat en bild av skådespelaren Misha Collins tillsammans med det fiktiva djuret possubull. Possubull är en av flera maskotar för den internationella skattjakten GISH, som Misha grundat, vilket ”esther-viola” även hänvisar till i kommentaren. De här återskapade bilderna är också tolkningar av serien och skådespelarna. I den ena återskapas två karaktärer i ett positivare sammanhang, men i den andra framställs skådespelare med fiktiva varelser.

Fans skapar även nytt material genom att skriva berättelser om fandom-objektet. Fanfiction är berättelser som fans skrivit om fandom-objektet med delvis nya situationer utanför den officiella berättelsen. Likt vad som är fallet i vissa analyser tolkar de karaktärer och händelser i serien för att återskapa narrativet på ett sätt som de själv tycker om. Det finns en stor mängd olika sorters fanfiction beroende på vad fansen är ute efter. Jenkins (2013, s. 162-177) identifierar tio olika orsaker till varför fans skriver fanfiction, allt från missnöje med berättelsen till undersökning av karaktärers emotionella liv.

Till exempel ”maggiemaybe160” (T27; 07.01.2019) har skrivit en kärleksberättelse mellan karaktärerna Dean och Castiel och fokuserat på karaktärernas tid utanför händelserna i serien, då de inte jagar övernaturliga varelser. Berättelsen tar fasta på Deans och Castiels förhållande och handlingar i serien, men tolkar dem vidare ur en romantisk synvinkel. I berättelsen spenderar karaktärerna tid tillsammans då de gör vardagliga saker såsom att gå till butiken och äta tillsammans, vilket inte oftast är i fokus i tv-serien. Genom att ge karaktärerna tid på tumanhand kan författaren till berättelsen ta tid att grundligt undersöka Deans och Castiels känslor. Både fokus på tiden mellan episoder och HBTQ-kärlekshistorier är orsaker till att skriva fanfiction, vilket Jenkins (2013, s. 162-177) noterat i sin forskning.

Jenkins lista av orsaker kunde även appliceras på andra typer av återskapande, inkluderat alla exempel i det här delkapitlet. De kunde kanske även anges som

orsaker till en hel del av det övriga materialet som jag har samlat in för den här avhandlingen. Men det som kanske främst bör noteras angående Jenkins lista är att den tyder på att fans agerar av varierande orsaker inom fandom.

4.3 Humor – delad glädje är dubbel glädje

Inläggen i temat humor kunde egentligen ha fördelats bland de övriga temana. Vissa av de exempel som jag presenterar i de andra delkapitlen är överlag humoristiska. Mängden med humoristiska inlägg gjorde dock att jag har gett temat ett eget delkapitel. Humor är inte något som har fokuserats på inom fandom-forskning särskilt mycket, även om den verkar vara en central del av fandom. Men det betyder inte att forskare som Jenkins eller Zybernis och Larsen inte skulle ha noterat att fans finner glädje inom fandom, även om humorn i sig inte tas upp så ofta inom studierna.

Ett undantag till det här är Jacob Löfgren som i sin forskning har diskuterat intertextualitet inom Discworld-fandomen och hur humor är en del av fandomen (2018). Även om allt material inom fandom enligt Löfgren kan sägas ha en intertextuell koppling, har det i mitt material varit tydligast i temat humor. Humorn inom fandom baserar sig långt på den gemensamma kännedomen av fandom-objektet. Trots att materialet presenteras i ett nytt format känner fansen till dess intertextuella kontext, vilket gör att de förstår skämtet.

Majoriteten av materialet inom temat humor är även återskapat, vilket oftast bidrar till den humoristiska tonen. Det finns dock även citat och scener från SPN-serien som i sig redan är humoristiska och därför publicerats som inlägg av SPN-fans. Oftast har själva citatet eller scenen inte ändrats, men ibland kan användaren som publicerat inlägget ha lagt in en kommentar som ytterligare fokuserar på den humoristiska sidan. Ett exempel är citatet nedan där karaktären Dean uttrycker sig om hur viktig familj är, och att de aldrig överger familjemedlemmar. Användaren ”bringmepieassbutt” (C1; 09.01.2019) väljer dock att påminna andra om att Dean glömt sin halvbror Adam, som är fängslad i helvetet.

*“AND LIKE YOU SAID, WE ARE FAMILY. AND WE DON’T LEAVE FAMILY BEHIND.” – Dean “I’ve completely forgot about Adam”
Winchester*

(C1; bringmepieassbutt 09.01.2019)

Citatet i sig verkar kanske inte för de flesta som något humoristiskt, men för SPN-fans är det en annan situation. Förutom att de har den intertextuella kontexten från serien har de även den intertextuella kontexten inom fandomen. Adams situation har inom fandomen blivit ett oskrivet skämt på grund av att det aldrig har lösts inom SPN-serien och alla karaktärer verkar ha glömt bort att Adam har existerat. Citatet ovan är ett bra exempel på hur mycket den intertextuella kontexten kan påverka varför skämtet endast fungerar för SPN-fans och inte andra personer. Ett annat liknande exempel är citatet nedan.

*”Taking risks, making crappy decisions – it’s what we do.” – Sam
Winchester, Byzantium 14X08
So much for, “Saving people, hunting things – the family business.”*

(C2; webcricket 09.01.2019)

I citatet uttrycker sig Sam om hur han anser att han, Dean och deras närstående oftast beter sig. De tar risker och gör dåliga beslut. Precis som i det tidigare exemplet är det här citatet i sig inte något speciellt, men ”webcricket” jämför det med ett annat citat från serien. Det andra citatet är något som har upprepats inom SPN-serien och fandomen sedan dess första säsong och anses vara Winchester-familjens motto: rädda människor och jaga monster. De två citaten har ett liknande format vilket gör det humoristiskt för SPN-fans eftersom de känner till det andra citatets ursprung och kontext.

Citat från SPN kräver inte alltid så här mycket intertextuellt kunnande för att vara humoristiska. Vissa citat kan även vara roliga för människor utanför SPN-fandomen av andra orsaker än seriens kontext. Citatet nedan är ett sådant exempel, då det ursprungligen handlar om en scen där Dean förklarar för Castiel varför människor ljugar. Inom serien har Castiel inte praktisk kunskap om varför människor gör vissa mänskliga saker, vilket ofta leder till humoristiska situationer.

”Dean: We’re humans. And when humans want something, really, really bad ... we lie.

Castiel: Why?

Dean: Because. That’s how you become president.”

(C16; supernatural fandomforlife 09.01.2019)

Scenen som citatet har tagits ur är redan i sig humoristisk. SPN-fansen finner humor både i karaktärernas relation och i deras personligheter. Citatet kan dock vara humoristiskt även för att det speglar en allmänt etablerad tanke, speciellt inom Förenta staternas politik, om att politiker ljuger för att bli valda. På grund av det kan andra människor finna citatet humoristiskt utan den intertextuella kontexten inom SPN.

Fans återger dock inte endast citat från SPN som de anser är humoristiska utan skapar även sina egna skämt kring serien och karaktärerna. Användaren ”quailpower” (P13; 08.01.2019) har samlat ihop en mängd av de här humoristiska inläggen i en och samma inlägg genom att ta still-bilder av dem. De inlägg som hen har samlat ihop är i olika format, men de visar hur humorn inom SPN-fandomen inte alltid skapas av en enda användare. Många gånger skapas humorn i ett inlägg genom en oplanerad kollaboration mellan olika Tumblr-användare, där en viss version av inlägget sedan vidarebloggas av andra fans. Ett exempel är inlägget nedan, där flera personer kommenterat på ett påstående. Varje nivå åt sidan representerar en ny persons kommentar.

(P13.1; quailpower 08.01.2019)

Inlägget är ett bra exempel på hur en enkel premiss kan eskalera. I det ursprungliga inlägget har användaren uttryckt gemenskap ifall man ser på SPN. Kommentarer efter det utpekar att man inte kommer överens med dom som hatar Castiel, Sam eller Dean. Skämtet uppstår då en av användarna pekar ut att Dean hatar sig själv, vilket är en intertextuell koppling både till serien och till SPN-fandomens syn på Dean. Humorn i det här inlägget är då tragiskt komiskt på Deans bekostnad.

Ett annat exempel där flera tumblr-användare bidragit till ett skämt i "quailpowers" (P13.9; 08.01.2019) samling av inlägg, kombinerar även SPN-fans med andra grupperingar. I sitt ursprungliga format är inlägget två giffar av en ung mörkhyad person som påstår att endast vithyade människor gör avtal med demoner. Ungdomen i fråga har inte egentligen någon relation till SPN, men hens kommentar har fått SPN-fandomens uppmärksamhet. Under giffarna har någon lagt till en stillbild av Dean vilket är vad som skapar skämtet för SPN-fans. De följande kommentarerna efter bilden är SPN-fansens reaktioner på skämtet. Skämtet förstås med den intertextuella kontexten av att Dean, samt hans bror, deras far och några vänner, alla har gjort avtal med demoner och dessutom råkar alla vara vithyade.

Humorn inom SPN-fandomen är dock inte alltid på bekostnad av SPN-serien utan även på fansen själv. På grund av det görs den intertextuella kopplingen inte enbart till SPN-serien utan även till den gemensamma kunskapen inom fandomen som fansen kan relatera till. Ett exempel där det finns kopplingar till både SPN-serien och SPN-fandomen är inlägget nedan.

Being a fan of Supernatural is so frustrating because you can't outwardly show you're a fan because people are like "why is there a pentagram on your shirt do you worship satan"

[GIF av Dean som säger "What? No! No, this is not devil worship.

This – This is -]

walking around talking about it is rough too..

"The King of Hell is awesome"

"Angels are dicks"

"God is a deadbeat dad"

"Do you ever miss the Apocalypse?"

"I kind of miss Satan"

"We all miss Satan"

(P13.8; quailpower 08.01.2019)

I inlägget hänvisar användarna till att det ibland är problematiskt att vara ett fans av SPN-serien. Det här beror på att många populära bilder, symboler och karaktärer från serien är baserade på religion och folklöre. Det här leder enligt användarna till missförstånd då icke-fans försöker tyda varför SPN-fansen bland annat bär pentagram, säger att de älskar Lucifer eller tycker att Gud är en dålig far. Inlägget blir humoristiskt för fans både på grund av den intertextuella kopplingen till SPN, men även för att de kan känna igen sig i de andra fansens upplevelser. Inlägget har redan i sig en humoristisk ton och användarna har också valt exempel som är humoristiska för fansen.

De flesta humoristiska inlägg som är på bekostnad av fansen är av liknande slag som exemplet ovan, främst genom att fansen kan känna igen sig i inläggets innehåll. Humorn behöver då inte alltid ha en intertextuell koppling till SPN, utöver den som fansen själv skapar. Ett exempel är inlägget nedan där användaren "just-another-destiel-blog" (T5; 07.01.2019) kombinerar ett påstående med en giff, där giffen

illustrerar det som påståtts i texten ovan. I det här exemplet handlar det om känslan någon får då de väcks av väckarklockan efter att hen har vakat och läst fanfiction hela natten. Giffen representerar hur användaren anser att hen känner sig när den nämnda situationen sker.

When your alarm goes off in the morning and deep down you know you shouldn't have read that last fan-fiction.

[GIF av Sam som vaknar till efter att ha slocknat vid ett bord]

(T5; just-another-destiel-blog 07.01.2019)

Fans kan relatera till påståendet och anse att det är humoristiskt eftersom de själv har varit i samma situation. Den intertextuella kopplingen till SPN skapas endast via användningen av giffen och hashtaggen. Påståendet ovan är även så allmänt inom fandom att också andra än SPN-fans kan finna det humoristiskt. Ett annat liknande exempel med samma format är exemplet nedan. I inlägget välkomnar "winchester-girlfriend" (P3; 08.01.2019) andra till nätsidan Tumblr och summerar nätsidan genom att påstå att alla där älskar Satan och hatar sig själva. Påståendet följs av en bild där skådespelaren som spelar Lucifer i SPN kramar om någon annan.

(P3; winchester-girlfriend 08.01.2019)

Återigen är den intertextuella kopplingen både till SPN-serien och till SPN-fandomen, även om andra fans också kan finna påståendet humoristiskt. Kopplingen till SPN-serien sker via bilden med Mark Pellegrino eftersom han är den som spelat rollen som Lucifer längst under seriens gång. På grund av det behövde bilden i sig inte vara tagen ur serien, eftersom Mark för SPN-fans är Lucifer oberoende av kontexten. Så om bilden är kopplingen till SPN-serien är påståendet i så fall kopplingen till SPN-fandomen. Det här beror på att SPN-fandom är känd för att älska

SPN-karaktären Lucifer, trots att han har varit seriens fiende i flera omgångar. Skämtet blir då på fansens bekostnad eftersom de på ett överdrivet sätt kan sägas älska karaktären mer än sig själv.

Humorn inom fandom sker alltså på bekostnad av flera olika parter, både fiktiva och icke-fiktiva. Den är även högst intertextuellt bunden och kan vara svår att tyda för den som inte har samma kännedom som SPN-fans har. Å andra sidan kan vissa skämt även vara humoristiska för andra på grund av någon annan kontext, även om SPN-fans är de som känner till skämtets ursprung. Humorn inom SPN-fandomen kan skapas både avsiktligt och oplanerat, och är en stor del av fandom-samspelet.

4.4 Skådespelarna – stjärndyrkan och inspiration för engagemang

Det fjärde temat som är framträdande i min analys, ”skådespelare”, har nära anknytningar till forskning om stjärndyrkan även om situationen är allt annat än oproblematiserad. (Ward 2011, s. 2-6) Förutom att vissa forskare inte vill dra paralleller mellan stjärndyrkan och religion, vill inte fansen alltid göra det heller. Fansen anser kanske oftare att de har en personlig närhet till stjärnan eller identifierar sig med hen på något sätt. Därför vill fansen även publicera inlägg om skådespelarna eftersom de har ett intresse för vad stjärnorna håller på med (Dominiak 2014 s. 94). Oberoende av vilken nivå fansen relaterar till skådespelarna på, eller dyrkar dem på, har seriens skådespelare en viktig plats inom fandomen eftersom skådespelarna som fandom-objekt är meningsfulla för fansen.

Eftersom stjärndyrkan är en del av fandom beter sig fansen på ett liknande sätt i materialet om skådespelarna som i materialet om fandom-objektet. Allt som är relaterat till seriens stjärnor är intressant, vilket har bidragit till att det här temat har ett mångsidigt material. SPN-fans är intresserade av allt som har att göra med skådespelarna, både vad de säger och gör. Samtidigt speglar materialet i det här temat delvis de tidigare temana och innehåller både återskapat material och humor. Skådespelarna till seriens huvudkaraktärer har ganska naturligt fått mera uppmärksamhet än andra även om skådespelarna för olika sidokaraktärer inte heller glömts bort. De skådespelare som förekommer mest i materialet är bland annat

Jensen Ackles och Jared Padalecki som spelar Dean och Sam, samt Misha Collins och Mark Sheppard som har rollen av Castiel och demonen Crowley.

Intresset för skådespelarna ligger både i deras roller inom serien och i deras liv utanför den. Därför finns det i materialet inlägg där båda aspekterna är i fokus. Som exempel har användaren "choco-maniac666" publicerat två skilda bild-serier med skådespelarna. I den första bildserien (P9; 08.01.2019) finns det bilder av skådespelarna bakom kulisserna för SPN-serien. På vissa bilder är de klädda som sina karaktärer medan de i andra har ställt upp sig för fotografering tillsammans med andra produktionsmedlemmar. I det här exemplet må skådespelarna vara i fokus, men de är även starkt bundna vid sina karaktärer på grund av fotograferings-situationen.

Fans är dock även intresserade av skådespelarna utanför själva SPN-serien vilket syns i "choco-maniac666s" andra bildserie (P11; 08.01.2019). Den andra bildserien inkluderar flera bilder tagna utanför seriens inspelning och fokuserar på Jensen, Jared och Misha. Vissa bilder är tagna vid fotograferingstillfällen för publikationer medan andra är från SPN-mässor. Bilderna ger fansen en insyn i hurdana skådespelarna är utanför serien och hurdan relation de har till varandra. Vissa av bilderna är även humoristiska eftersom skådespelarna valt överdrivna miner eller positioner då bilden tagits. Samtidigt är bildserien en möjlighet för fansen att ha vältagna bilder av Jensen, Jared och Misha, vilket de har ett intresse för.

Skådespelarnas humor uttrycks även i vad de säger och återges av fans i form av giffar och citat. Mycket av det humoristiska är även i de här inläggen beroende av den intertextuella kopplingen till SPN-serien eller skådespelarnas relation till fandomen. Ett exempel är citatet nedan där Misha Collins säger åt en annan skådespelare att de inte kan använda smeknamnet *overlord* eftersom Misha redan gör det. Det här är en hänvisning till Mishas relation till sina fans. Olika fan-grupper väljer sina egna namn och Mishas fans har valt att kalla sig för Mishas *minions*, vilket sedan gör Misha till deras overlord. Både smeknamnen och Mishas kommentar är menade att förstås som humor. Även användarens tillägg "*don't steal my title*" syftar på att citatet har ett humoristiskt syfte.

"You can't use 'overlord' cos that's mine. But you can use something like it." – Misha 'don't steal my title' Collins (31/03/17)

(C3; carry-on-my-wayward-greaser 09.01.2019)

Ett annat humoristiskt exempel är “lucifers-spiders“ (P2; 08.01.2019) text och bildkombination, där hen återger en händelse mellan skådespelarna Jensen och Jared. Hen citerar en kommentar Jensens sagt varefter två bilder visar hur Jared reagerade genom att krama om Jensen.

(P2; lucifers-spider 08.01.2019)

Jensens kommentar hänvisar till ett avsnitt i säsong åtta då Sam Winchester använder Thors hammare. Samtidigt drar Jensen ett skämt om längden på Jareds hår, vilket ofta diskuterats av SPN-fansen eftersom det, som tidigare påpekats, verkar bli längre för varje säsong. Skådespelarna drar ofta skämt om seriens karaktärer och ses delvis som experter på dem, speciellt då det gäller den egna karaktären.

Fans uppskattar dock inte endast skådespelarnas humor utan även meningsfulla saker som de sagt. Inom materialet fanns det flera exempel på citat från skådespelare som kan uppfattas som meningsfulla, positiva eller uppmuntrande. Medan inlägg med positivt innehåll är sådant som användare på Tumblr även allmänt publicerar, är de här inläggen meningsfulla för fansen eftersom det är något som skådespelarna i SPN har delat med sig. Ett exempel är citatet här nedan, där Mark uttrycker sig om hur kärlek är det som fört samman en gemenskap och inte hat.

*“We all have bonded by things that we love. Not things that we hate.” –
Mark Sheppard at PurCon2*

(C21; acklesjensen 09.01.2019)

Citatet är positivt men generellt och kunde handla om vem som helst även utanför SPN-fandomen. Det blir dock meningsfullt för SPN-fans eftersom det är Mark som uttryckt sig om ämnet. Han gjorde det dessutom under SPN-mässan PurCon, vilket gör det ännu mer SPN specifikt. Ett liknande exempel är ”moonlightdeans” (C23; 09.01.2019) inlägg där hen citerar något Jensen sagt under en annan SPN-mässa.

“An audience that I call family that I hold very close, that’s what I love” – Jensen Ackles, Asylum16

(C23; moonlightdean 09.01.2019)

I citatet ovan bekräftar Jensen SPN-fandomens syn på gemenskapen som en familj och uttrycker även själv att han ser den som sådan. Citatet är både positivt och bekräftande för SPN-fans av att skådespelarna också anser att fandomen är något viktigt och positivt för dem. Enligt Frances Casper (2014, s. 77) har SPN:s producenter starkt uppmuntrat SPN-skådespelarna att vara närvarande för fansen. Relationen verkar vara ömsesidig då flera av SPN-skådespelarna också har uttryckt sig positivt om SPN-fandomen, bland annat i boken *Family don’t end with blood* (red. Zubernis 2017).

Skådespelarna inom SPN är även välkända för sin aktivism både inom välgörenhet och inom olika kampanjer. Välgörenhet bland kända stjärnor är inte ett obekant fenomen och deras handlingar leder ofta till att deras fans utövar samma beteende (Dominiak 2014, s. 93). Av den aktivism som SPN-skådespelare deltagit i var det några som förekom mer än andra i materialet. Kampanjerna Always Keep Fighting (AKF), You are not alone (YANA) och I Am Enough (IAE) som skapats gemensamt av Jensen, Jared och Misha är några av dem. (Zubernis 2017, s. 6) AKF, YANA och IAE uppmuntrar bland annat till medvetenhet om mental hälsa och kämpar emot mobbning. Namnen på kampanjerna hänvisar även tillbaka till SPN-serien eftersom de är citat av vad skådespelarnas karaktärer har sagt. Också Mishas välgörenhetsorganisation Random Acts och evenemang Greatest International Scavenger Hunt (GISH) nämns ofta. Random Acts uppmuntrar även vänlighet medan GISH jobbar för diversitet och normbrytning.

Fansen för vidare budskapen från de här kampanjerna och organisationerna på ett flertal sätt i materialet. Ett sätt är att citera vad någon av skådespelarna har sagt som är relaterat till organisationerna eller budskapet. Citaten är ofta endast kopplade till

de olika kampanjerna genom att hänvisa till dem i hashtaggen och kan annars läsas som allmänt positiva och meningsfulla citat som skådespelarna delat med sig av. Nedan är tre olika citat som exempel.

"You are not just fans, you are family. You shouldn't give a fuck what anybody else thinks. Be who you are, not who they want you to be." – Jared Padalecki

(C13; spninspirationquotes 09.01.2019)

"I am enough just the way I was made" – Jared Padalecki

(C27; carry-on-my-wayward-greaser 09.01.2019)

"Be kind to yourself so you can be happy enough to be kind to the world" – Misha Collins

(C14; delizabethan 09.01.2019)

I de tre ovanstående exemplen uppmuntrar Jared och Misha fansen att vara sig själva, påpekar att de är tillräckligt bra precis som de är och att de bör vara vänliga mot sig själva och världen. Den här typen av citat finns det flera av i materialet, vilket tyder på att de är meningsfulla för fans. Redan budskapen i sig är positiva och något som många kan behöva höra, men för SPN-fans är de även viktiga för att det är skådespelarna i SPN som sagt dem.

Ett annat exempel är "weasel-bowies" (C24; 09.01.2019) inlägg där hen citerar skådespelaren Richard Speight Jr. som har haft rollen som ängeln Gabriel i SPN-serien. I citatet bekräftar Richard att SPN-fandomens bästa kvalitet är det att de stöder varandra. Han hänvisar till fandomens förmåga att skapa gemenskap som bejakar diversitet och uppmuntrar fans att föra vidare det här tankesättet utanför SPN-fandomens ramar.

The greatest thing about the Supernatural fandom is not that they support a TV show, but that they support each other. [...] That is what we as a collective force do, and that is what I call on you to do when you leave this room. Take the happy energy, the collective shared spirit that you find in the community of this show and take it to your communities outside of this show. Make being different, being unique,

being special, make it the norm. Make it okay. [...] That is my request for all of Supernatural. And if we can do it, we can change the world, and I know we can. It starts here, people. It starts with Supernatural. It starts with family and family don't end in blood. – By Richard Speight Jr. –

(C24; weasel-bowie 09.01.2019)

SPN-fans lyfter själv fram de här budskapen i materialet och uppmuntrar andra fans att kämpa vidare. Användaren "eveiswaywardaf" (T4; 07.01.2019) har till exempel skapat ett inlägg där hen kombinerar uppmuntrande text med giffar från SPN-serien. Inläggets budskap är att hen hoppas alla mår bra, men att även om de inte gör det så blir det nog bättre. Hen bekräftar även kampanjernas budskap om att alla är värdefulla, att ingen är ensam och att man alltid bör kämpa vidare. Meddelandet hänvisar direkt till SPN-familjen och användningen av giffar från SPN-serien ger det en stark koppling till fandomen. Giffarna "eveiswaywardaf" använder speglar även det stöd hen vill ge andra fans eftersom de visar olika tillfällen från SPN-serien då karaktärerna tagit hand om varandra.

Hey SPN Family, [GIF] I hope you're alright tonight. [GIF] Everything is gonna be fine. [GIF] You're important and valued. [GIF] You are creative, amazing, and intelligent. [GIF] You are brave and you can get through this. [GIF] And you're worth it, okay? [GIF] No matter where you go, we'll go with you. Always keep fighting.

(T4; eveiswaywardaf 07.01.2019)

SPN-fans delar även med sig av hur de positivt påverkas av kampanjerna. Bland annat i exemplet nedan delar "ultimatefandomtrash61" (T6; 07.01.2019) med sig av hur AKF kampanjen haft en positiv inverkan på hens liv. Hen berättar hur andra obekanta fans ofta dyker upp på olika sociala medier och skickar meddelanden med "AKF" för att stöda hen. Både det att andra fans gör det här, samt själva budskapet de sänder, att alltid fortsätta kämpa vidare, anser användaren är viktigt.

The part of Supernatural fandom that pops in on my tumblr, twitter, fanfiction.net, and AO3, and sends me "AKF" is one of the things that make being a fan of the show worth it. These people take time out of

their day to tell a stranger to “Always Keep Fighting”, to show that they CARE. It’s a small saying, only three words, which can be shortened to three letters, but it has a big impact.

(T6; ultimatefandomtrash61 07.01.2019)

Från inlägget syns både tydligt att SPN-fans tar sig tid att dela med sig av skådespelarnas budskap och att det uppskattas av andra fans. SPN-fandomen uppmuntrar dock inte enbart varandra utan försöker även sprida en del av aktivismen utanför fandomen. Det här syns bland annat i exemplet nedan där ”psychicbouquetblaze-stuff” (T9; 07.01.2019) försöker få igång en liten kampanj där fans skulle göra goda gärningar. Kampanjen inspireras av Mishas organisation Random Acts, och är enligt hen ett sätt att både glädja Misha och världen.

Hey spn fam do you guys wanna do something special for Misha and something nice for the world too

I was thinking we could take a week and each do at least one random act of kindness and then tweet/instagram/tumblr it at Misha with the hashtags #myrandomactofkindness #inspiredbyMisha throughout the week.

Make the world a kinder place and we know why we love Misha and I feel like this is a nice act of kindness we’d be giving to him too [...]

(T9; psychicbouquetblaze-stuff 07.01.2019)

Skådespelarnas aktivism kan alltså ha en stor betydelse för fans och engagera dem att sprida vidare budskapen, både med stora och små gärningar. Enligt Dominiak (2014, s. 88-99) stöder SPN-serien även flera av dessa budskap, vilket också kan ha påverkat situationen.

Oberoende orsak har skådespelarna en meningsfull roll inom SPN-fandomen. Det här beror både på att de ger liv åt de karaktärer som fansen ser i serien, men även för att skådespelarna i sig anses vara viktiga. Skådespelarna delar med sig av positiva meddelanden som fansen uppskattar, samt främjar aktivism inom fandom. Det mesta som är kopplat till skådespelarna är relevant för fansen och delas därför till glädje för andra fans. I viss mån liknar det här kanske en sorts dyrkan, men det finns flera olika

nivåer av engagemang bland fansen vilket tyder på ett komplicerat förhållande mellan fans och skådespelare.

4.5 Fans och anti-fans – en skala av negativitet

Den överväldigande majoriteten av mitt material är av det positiva slaget eller i alla fall sådant som inte är explicit negativt. Jag vill dock inte, som tidigare påpekats, ge en snedvriden bild av fandom i allmänhet eller SPN-fandomen specifikt, vilket är orsaken till materialet i det här delkapitlet. Utöver materialet som tas upp här förekom det även material där personer utanför SPN-fandomen reagerar negativt på SPN och dess fandom, vilket inte heller kan förbises.

Som de tidigare delkapitlen redan visat är fans allt annat än passiva åskådare. Medan den här aktiviteten ofta uttrycks på ett positivt sätt, finns det även en negativ sida att beakta. Negativitet uttrycks dock på ett varierande sätt snarare än i en enhetlig form. Den uttrycks dessutom både av fans av serien och av icke-fans. En viss del av negativitet kan uttryckas som kritik av fandom-objektet, vilket enligt Jenkins kan ses som en positiv sak. (Jenkins 2013, s. 86-88) Fansen kan kritisera fandom-objektet eftersom de bryr sig om vad som sker med det, vilket gör att de ofta protesterar då de inte håller med utvecklingsriktningen.

I materialet jag har samlat in finns det flera inlägg där fansen uttrycker sig kritiska mot den handlingsutveckling som SPN tagit. Enligt dem handlar Dean, Sam och Castiel allt mer på ett sätt som inte passar deras karaktärer och säsongens berättelser är både tråkiga och problematiska. Vissa menar att serien från början har varit bra, då ofta med en hänvisning till de fem första säsongerna som kulminerade i att bröderna avvärjde apokalypsen. Fansen försöker dock fortsätta se på serien, men enligt dem har SPN ändå blivit allt sämre efter den femte säsongen.

I'm trying really hard to watch Supernatural and enjoy it, but just... the whole 'lying to each other and causing a whole bunch of shit and relationship problems' is REALLY old. It's making me stand more and more by my reasoning that it should have ended at S5. :/

(H16; arcane-advisor 17.01.2019)

Kommentaren ovan av "arcane-advisor" är relativt typisk bland fansen som är missnöjda med SPN. "arcane-advisor" anser såsom många att händelserna i serien blivit upprepanande och att serien borde ha avslutats vid säsong fem, då en naturlig berättelseark tog slut. Eftersom missnöje med handlingsutvecklingen inte är ovanligt har bland annat även "jackie-loves-you" (H11; 17.01.2019) uttryckt liknande åsikter. I inlägget nedan kommenterar hen att hen nog ännu älskar SPN, men är besviken på hur serien har utvecklats. "jackie-loves-you" tror att en delorsak till att serien har utvecklats så som den har gjort är att producenterna har fått slut på idéer. Hen menar att hen nog kommer att fortsätta se på serien, men att hen önskar att allt hade varit som förr.

As much as I loved Supernatural, I'm kind of disappointed with what they've done to it. The storylines just aren't the same, it's like you can tell they're running out of ideas. And yeah, I'll always keep watching it, just because it's Supernatural, and I can't not watch it. I just wish it was like it used to be.

(H11; jackie-loves-you 17.01.2019)

Fans till SPN-serien har även kritiserat seriens problem med diversitet och kvinnokaraktärer, eller specifikt att det inte finns så många av dem och att de behandlas på ett problematiskt sätt i serien. I inlägget nedan reagerar "thelazarusconnection" (H17; 17.01.2019) på en omtyckt kvinnlig karaktärs död. Hen kritiserar valet av och orsakerna till att döda karaktären, och anser att det här kan leda till att serien förlorar åskådare. Hen kommenterar även sarkastiskt att producenterna genom den här handlingsutvecklingen dödat den sista biten av diversitet i SPN, samtidigt som hen ifrågasätter ifall en enda karaktär kan räknas som diversitet.

Like this isn't even me being an over dramatic fangirl this is me saying
1. That episode wasn't even interesting the only interesting part was
that THEY KILLED OFF THE LONGEST RUNNING RECCURING
FEMALE CHARACTER JUST FOR SHOCK VALUE [...]
3. Goodbye diversity (if you can call that diversity), you will be missed
I've always been pretty positive about the show in general and I've
tried to steer clear of hate but this has gone to far. [...] *The writers*

have honestly made such a poor decision so I hope they've got something up their sleeves to make this worthwhile because otherwise they just lost a good chunk of their viewers

(H17; thelazarusconnection 17.01.2019)

Användaren "thelazarusconnection" verkar ännu välja att se på serien, men ifall den här karaktärens död inte ersätts med något annat kan situationen ändra. Att fortsätta se på serien trots att man kritiserar den verkar enligt materialet förekomma relativt ofta, vilket också märks i exemplen ovan. Ett annat exempel på någon som är missnöjd med seriens brist på diversitet, men som ändå fortsätter se på den, är "katkit-42" (H28; 17.01.2019). Hen uttrycker sig klart om att SPN har många problem, men säger ändå att hen kommer att fortsätta se på den. Enligt "katkit-42" gör det här valet hen till en dålig person, vilket reflekterar hens personliga åsikt om både problematiska serier och människor som ser på dem.

spn has some really problematic things about it (to just scratch the surface: theres no women queer or poc characters that last) [...] but i like it a lot and will probs continue watching it because i suck

(H28; katkit-42 17.01.2019)

De här inläggen stöder Jenkins synpunkt på att fans kritiserar serier eftersom de bryr sig om dem och även fortsätter se på serierna trots de brister de kan ha. Alltid är det dock inte fans av SPN som kritiserar serien utan istället anti-fans, som av varierande orsaker är missnöjda med den (Gray 2003). Ibland kan problem med SPN vara väldigt känsliga för åskådare och få dem att hata serien, vilket är något "pangurbanthewhite" (H6; 17.01.2019) uttrycker. Hen anser att SPN är en serie som fullständigt demoniserar all icke-kristen religion och har speciellt kritiserat hur Wicca representeras i serien eftersom hen själv utövar religionen.

*So, it might seem like I have a lot of hate for "Supernatural".
I do.*

Setting aside its disrespectful treatment of women, Supernatural is one of the most blatantly disrespectful shows to non-Christian religions that I have ever seen. [...]

To take the religion of mine and many other people, the real religions

that we still practice and believe in as fervently as any Christian and turn them into monsters of the week, to take me and turn me into a Monster of the Week... fuck yes I am pissed. Fuck yes I hate this show. [...]

(H6; pangurbanthewhite 17.01.2019)

I utdragen ovan kommer ”pangurbanthewhites” åsikt fram och i den utelämnade texten nämner hen flera exempel från SPN då Wicca och andra religioner nedvärderats. Texten innehåller kritik av serien, men är även en emotionell reaktion på SPN:s behandling av icke-kristna religioner. För hen har alltså framställningen av vissa grupper och handlingsutvecklingen i serien varit svåra att acceptera, vilket lett till att hen slutat se på serien och blivit ett anti-fan.

”pangurbanthewhites” kritik är väldigt liknande den kritik som fans av SPN riktat mot serien, vilket enligt Gray (2005) inte är ovanligt. Både fans och anti-fans kan ha liknande åsikter, men skillnaden ligger i ifall man ännu väljer att tycka om serien eller inte. Ett annat exempel är ”yintsunamis” (H27; 17.01.2019) inlägg nedan där hen reagerar på SPN-seriens tendens att förstöra nya karaktärer av enligt hen dåliga orsaker. Hen är trött på handlingsutvecklingen och väljer därför att inte mera se på serien. Fans av SPN har uttryckt liknande kritik av serien, men ”yintsunamis” val att sluta se på serien gör att hen räknas mera som ett anti-fan.

*I'm not watching next season of SPN
I'm so sick of this shit, every time they have a character with potential they fuck it up. They kill them for brother angst or they turn them into a plot ghost or they toss any characterization and depth out of the window for comic relief. I'm sick of it.*

(H27; yintsunami 17.01.2019)

Att ogilla en serie är enligt Gray (2003) en lika stark känsla som att tycka om den, vilket enligt honom leder till att den också behöver uttryckas. Det här kan leda till negativa inlägg eller mobbning av en specifik serie eller fandom, vilket tyvärr ofta sker på internet. (Zubernis och Larsen 2012, s. 116-120) Enligt Zubernis och Larsen är en orsak till mobbning på nätet möjligheten till anonymitet, vilket lindrar konsekvenserna för mobbarna i det vardagliga livet. Anti-fandom tar sig dock uttryck

på flera sätt, från kritik till mobbning. Ibland är inläggen som exemplet nedan, där användaren uttrycker sig nästan skämtsamt om serien på ett negativt sätt.

Lol what was supernatural even about like ugly ghostbuster bros who don't shave lol get a razor u hobo

(H3; sleepxmode 17.01.2019)

Inlägget har taggats med #spn hate och uttrycker det via att förolämpa seriens huvudkaraktärer. Samtidigt väljer användaren "sleepxmode" att upprepa förkortningen "lol" (eng. laughing out loud) två gånger, vilket antingen tyder på att innehållet är ett skämt eller att hen anser att SPN är ett skämt. Gray (2005) har noterat att en orsak till anti-fandom är att man finner fandom-objektet idiotiskt, vilket är fallet i inlägget ovan. Ett annat liknande exempel är skrivet av en före detta fan av SPN. I inlägget förolämpar användaren "juviavevo" (H9; 17.01.2019) SPN och tar även ställning emot ett av de romantiska förhållandena fans av SPN gärna drömmer om. Hen uttrycker sig på ett sätt som visar att hen även är negativt inställd till SPN-fans och vill såra dem.

Yeah I used to watch that piece of shit show called supernatural but at least i didnt ship wincest or weecest or whatever you sick fucks call it

(H9; juviavevo 17.01.2019)

Negativitet mot och hat av SPN har inom materialet allra oftast tagit sig till uttryck just som mobbning av SPN-fandomen, vilket är en aspekt av anti-fandom. Zubernis och Larsen har också diskuterat hur fandom i sin helhet, och inom specifika grupperingar, skapar regler och sociala normer. (Zubernis och Larsen 2012, s. 121-125) När någon bryter mot dessa regler reagerar resten av fandomen på ett negativt sätt. Det här kan vara en orsak till varför bland annat användaren "nohawke" (H29; 17.01.2019) uttrycker sig negativt om SPN-fandomen trots att hen förut varit en del av den. SPN-fandomen anses vara både störande och jobbig, vilket kan betyda att den gått emot de normerna "nohawke" själv anser att den borde ha följt och därför skäms hen nu över hela SPN-fandomen och vill inte mera delta i den.

thinking about blacklisting supernatural, the most obnoxious of all fandoms. it shames me to remember when I was part of it.

(H29; nohawke 17.01.2019)

“nohawkes” kommentar ovan visar hur anti-fans kan uppfatta att fans eller hela fandom är idiotiska, vilket kan leda till negativa kommentarer och mobbning. Anti-fandom kan även vara ett sätt att uttrycka frustration över att bli utsatt för något man inte tycker om. Användaren ”darkjeanix” (H26; 17.01.2017) uttrycker i inlägget nedan hens frustration över just det problemet.

things i dont care about:

** justin bieber*

** supernatural*

things all over my dash:

**lol xDD sUPERneUTALRUL is the beST FNADOM!!!!!! HEE EHEE
UNIGHT tO DEFEAT THSES SILLY BELIEBERS WITH OUR GIFS
FOR EVERYTHING!!!! LOLOLOL XDDD*

(H26; darkjeanix 17.01.2017)

I kommentaren hänvisar ”darkjeanix” till en händelse på internet, och speciellt Tumblr, då fans av Justin Bieber och fans av Supernatural var i strid. På grund av striden såg många användare inlägg där båda parterna stred mot varandra eftersom de inläggen ofta vidarebloggades. ”darkjeanix” uttrycker sig dock endast negativ mot SPN-fandomen och inte mot Justin Biebers fans och har endast använt hashtaggen #spn hate. Hen uttrycker sig på ett sätt som tyder på att hen finner SPN-fandomen idiotisk och störande, likt många andra anti-fans.

Från materialet i det här kapitlet blir det tydligt att både fans av SPN och anti-fans har uttryckt sig kritiskt om SPN. I vissa fall är skillnaden mellan dem liten och de kan även kritisera liknande problem inom serien. Anti-fans uttrycker sig dock mer negativt om SPN och dess fandom, vilket i det här delkapitlet ställvis kommit till uttryck som mobbning. Mobbning av SPN-fans och inom SPN-fandom blir dock tydligare i nästa delkapitel, även om få av inläggen i sig innehåller negativa åsikter om SPN-fandomen.

4.6 Motreaktioner till hat – försvar, gränser och gemenskap inom fandom

I föregående delkapitel förekom inlägg där anti-fans riktar hatfulla meddelanden mot SPN-fans. De här meddelandena är relativt generella och medan de säkert har skapat en reaktion är allmänt publicerade inlägg som de här inte det största problemet. Ur materialet som jag har samlat in framkommer det att vissa Tumblr-användare skickat hatfulla meddelande direkt till SPN-fans. Dessutom har de valt att rikta sig specifikt mot just fans av SPN och inte andra fandom. Medan det är viktigt att belysa mobbning på nätet är det inte syftet med det här delkapitlet. Istället belyser materialet jag samlat in hur SPN-fans reagerat på mobbningen, genom försvar och gränsdragning.

Gemenskapsgränser skapas bland annat genom att skapa in- och utgrupper. En gemensam yttre fiende i utgruppen hjälper ingruppen att skapa gemenskapsanda och enighet. Ingruppen kan ofta även reagera aggressivt mot utgruppen ifall de känner att de är under attack. Zubernis och Larsen kallar den här typen av reaktion för *reaktiv aggression* (eng. reactive aggression) och menar att den oftast sker impulsivt i försvar mot något och är baserat på affekt. Dess motpol är *proaktiv aggression* (eng. proactive aggression) som används för att påverka eller dominera andra. (Zubernis och Larsen 2012, s. 119-125)

Ett exempel på hur SPN-fans har reagerat på mobbning av gruppen är inlägget nedan. Användaren "scream-the-truth" (H15; 17.01.2019) reagerar på mobbning av andra SPN-fans på ett tvåfaldigt sätt. För det första fördömer hen mobbarnas handlingar och använder nervärderande språk om dem. Den aggressiva reaktionen är ett sorts försvar av andra SPN-fans eftersom hen inbjuder mobbarna att vända sig mot hen istället för de andra fansen. Det här är ett exempel på reaktiv aggression som använts för att försvara gemenskapen. För det andra reagerar "scream-the-truth" genom att vända sig till alla som har blivit mobbade för att stöda och uppmuntra dem. Hen påminner offren om att de har hela SPN-fandomen som de kan vända sig till för stöd.

ABOUT THE SPN BULLYING....

If you are specifically targeting suicidal/depressed people then you

have some serious mental issues yourself. [...] People need to grow up and let others live their lives.

For everyone being subjected to this hate, we love you and you are worthwhile. Don't let the words of someone behind a computer screen tear you down. You have the support of thousands of brothers and sisters who will gladly lend an ear for you to talk to.

For anons attacking these lovely souls, if you want to target someone, target me. Bring it on, motherfuckers.

#Familydontendwithblood #huntersdentsupportbullying

(H15; scream-the-truth 17.01.2019)

Båda reaktionerna på mobbning inom SPN-fandom stöder in- och utgrupperingen. Den aggressiva delen förstärker identifieringen av den yttre fienden vilket hjälper gemenskapen att fokusera. Stödet för andra fans igen stöder den positiva identifieringen inom ingruppen, vilken förstärker gruppens självkänsla samtidigt som den hjälper de utsatta medlemmarna att må bättre. Den här tvåfaldiga reaktionen på mobbning förekommer ofta i materialet, kanske just för att den både ger utlopp för de negativa känslorna och låter användarna stöda den egna gruppen på ett positivt sätt.

Ett annat liknande men mindre aggressivt exempel är inlägget nedan. Användaren ”fallenangelmeg” (H23; 17.01.2019) beskriver hens egna upplevelser av mobbning av SPN-fandomen och mobbning riktad mot hen själv specifikt. ”fallenangelmeg” fokuserar mer på den positiva förstärkningen av fandomens gemenskap då hen erbjuder stöd för mobbningsoffren. Hen uppmuntrar också offren att vända sig till gemenskapen inom SPN-fandomen där fansen stöder varandra. Hen påpekar att både skådespelarna i SPN-serien och andra SPN-fans höjt sina röster för att fördöma mobbningen och erbjudit sitt stöd för alla utsatta. Förutom den positiva förstärkningen går det även att urskilja en mild reaktiv aggression mot utgruppen i ”fallenangelmegs” inlägg, då hen nervärderar utgruppen på grund av deras handlingar.

Anon hate in SPN fandom and my experience

I thought I'd write a little on the subject since I have been a recipient in the latest anon hate attack within the SPN fandom.

Please, to those who have also been affected, ignore the anons and

instead look to the cast who are tweeting to us, the family around you who are helping us through this time.

[...] I am sending you all my love, from one family member to another.

Don't let them get to you. [...] seeing so many affected by this, its ridiculous and has to stop. The anon hate is below us all so we must rise against these pathetic people and ignore them, though it's hard.

Please guys, we are all with you as I know many are with me. [...] for those who need an outlet, you can talk to me. I will listen to you and help you all I can as I know many other are too.

Stay strong xx

(H23; fallenangelmeg 17.01.2019)

Medan båda exemplen ovan har visat på en balans mellan aggression och positiv förstärkning är reaktionen inte alltid sådan. Mobbning är ett känsligt ämne för många personer och vissa fans har reagerat häftigt på händelserna. Det här beror delvis på att det har verkat som om mobbningen av SPN-fans har lett till försvårad depression och självskada bland vissa fans.

Inlägget nedan är ett exempel på en fullständigt reaktiv aggression från ”classynerdpot” (H8; 17.01.2019) som fått veta om mobbningen av SPN-fans och dess konsekvenser. Hen är förfärad över vad som hänt och uttrycker tydligt sin åsikt om utgruppen i inlägget. Aggressionen mot utgruppen är tydlig både i ordvalet och innehållet. I sitt inlägg använder sig ”classynerdpot” av ett nervärderande språk och uttrycker även en förhoppning om vad som i framtiden skulle hända mobbarna. En stor del av aggressionen är även blandad med förvirring. ”classynerdpot” uttrycker hur svårt det är att förstå varför utgruppen har gjort det de gjort och undrar vad som är fel med dem. Förvirringen kan ses som en annan aspekt av den reaktiva aggressionen, eftersom den ofta sker impulsivt, vilket inte ger personen tid att procesera vad som har skett.

[...] I just found out that there has been a horrible wave of anon hate going around on spn fan blogs, hate so bad that at least one poor person has already killed him/herself and many others are on the verge.

I can't even begin to say how horrified and disgusted I am at whoever

has been doing this, what the EFF is wrong with you?! So maybe you don't like Supernatural, SO DON'T FREAKING WATCH IT! Just stay away from it you moron! [...] It's a show that lots of people love and are entertained by, and what the heck is wrong with that? [...] I'm sick of all you stupid, heartless, despicable creeps out there ripping up these poor fans. How dare you? How could you? I hope you never sleep again knowing you caused someone to take the life that God gave them and end it. I hope you cry about it when you die. And I know where you will go after that, you wad of filth.

(H8; classynerdpot 17.01.2019)

Trots att inlägget endast är aggressivt har det uppfyllt sin uppgift i att skapa gränser mellan in- och utgruppen. Utgruppen har dessutom tydligt markerats som fienden, med flera negativa egenskaper. Det här ger ingruppen, i det här fallet SPN-fandomen, en möjlighet att känna gemenskap inför den gemensamma fienden vilket kan kännas meningsfullt för alla inblandade. Från de två första exemplen kan man även tyda att SPN-fandomen redan ses som en meningsfull gemenskap som kommer att stöda fans då de behöver hjälp. Den hotfulla situationen har endast lyft fram det här på ett annat sätt.

Aggression och gränsdragning är relativt enkelt att utföra då situationen har en tydlig in- och utgrupp. Enligt Zubernis och Larsen hamnar fansen dock ibland att dra gränser inom den gemensamma ingruppen. (Zubernis och Larsen 2012, s. 123-125) Ibland sker det här naturligt då fansen skapar olika grupperingar inom fandomen som fokuserar på olika saker och har skilda åsikter om serien. Andra gånger dras gränser på grund av att vissa fans har betett sig på ett "opassande" sätt, vilket i värsta fall kan leda till att fandomen som helhet kastar ut andra fans ur fandomen.

Från det material jag har samlat in framkommer det fall där man anser att vissa fans betett sig på ett opassande sätt. I de här fallen gäller det SPN-fans som själva har mobbat andra SPN-fans, på liknande sätt som utgruppen i de tidigare exemplen. Reaktionerna från övriga SPN-fans har i de här fallen varit mer varierande än tidigare, ofta med mindre aggression. Ett mer aggressivt exempel är dock "you-old-enemys" (H5; 17.01.2019) inlägg. Hen anser att fans är fans trots att de har olika åsikter. Hen uttrycker dock att fans slutar vara fans då de skickar hatfulla

meddelanden åt andra fans eller skådespelare. Den senare delen av meddelandet är uttryckt aggressivt och nervärderar även dem som hen inte anser att är fans längre.

*Fans are fans no matter what they ship
But if you're sending hate to fellow fans because of their ship, or,
sending ACTORS hateful messages and actually planning to ask them
"uncomfortably sexual" questions then YOU ARE NOT A FAN.
Have some fucking respect for the actors taking the time out of their
lives and away from their families to spend time with their fans, and
please treat everybody with some fucking respect.
Be a human being, it's not fucking hard you disrespectful fucks.*

(H5; your-old-enemy 17.01.2019)

Exemplet ovan kan anses vara både reaktivt aggressivt och proaktivt aggressivt. "your-old-enemy" har klart reagerat impulsivt på händelser inom fandomen, då andra fans har skickat hatfulla meddelanden, vilket faller inom ramen för reaktiv aggression. Samtidigt uttrycker sig hen på ett sätt som försöker påverka andra inom gruppen, vilket är proaktivt aggressivt. Oberoende varianten finns det en tydlig gränsdragning mellan vad som är acceptabelt inom SPN-fandomen och vad som inte är det. Via kriterier markerar "your-old-enemy" tydligt ut vem som inte är ett fan, samt belyser dem på ett negativt sätt.

Den här typen av aggressiv gränsdragning är en variant av reaktioner på opassande beteende inom fandomen. I materialet förekom dock oftare mindre aggressiva reaktioner på situationen, vilket bland annat syns i exemplet nedan.

"supernaturalcas" (H1; 17.01.2019) har publicerat ett inlägg där hen antyder på flera olika sätt att det är okej att ha olika åsikter inom fandomen. Hen fördömer dock dem som mobbar och attackerar andra på grund av meningsskiljaktigheter. Hen tar även upp poängen att konflikter inom fandom endast kan få ett slut ifall alla inom fandomen slutar attackera varandra och börjar respektera varandra istället.

*[...] It's okay to have an opinion
It's okay to have an opinion that is different to everyone else's
What is **not** okay is telling someone to kill themselves or attacking them
because they don't agree with your opinion. You wanna stop the*

fandom fighting? That means everyone in the fandom, even if we don't all agree on the same thing. Please just respect each other.

(H1; supernotnaturalcas 17.01.2019)

Medan det här inlägget inte är lika aggressivt som de tidigare, drar det dock tydliga gränser mellan vad som är passande och opassande beteende. ”supernotnatural” är både bestämd och diplomatisk, även om meddelandet handlar om att försöka påverka andras beteende. Ur materialet framkommer det att den här sortens diplomati verkar vara mer vanlig just då man drar gränser för passande och opassande beteende inom fandom.

Ett annat än mer diplomatiskt exempel är ”squirrels-angels-and-moose” (H7; 17.01.2019) inlägg där hen uttrycker sig om mobbning mellan SPN-fans. Hen diskuterar situationen ur synvinkeln att SPN-fandomen ses som en familj som fansen själva har valt, vilket betyder att fansen borde jobba för att inte bli en sådan familj som alltid strider med varandra. Hen anser att alla bör lugna ner sig och acceptera att det finns olika åsikter inom grupperingen istället för att strida om dem.

*There's so much SPN hate on my feed
Between spn watchers and spn watchers. We all say we're a family and
sure family's fight but family's more than blood. And that kind of family
isn't the kind you'd stuck with. It's the one you choose. And I know it's
hard sometimes to not argue. So how about we all just calm down for a
second and relies this isn't what family is. Can't we all just say
something nice or nothing at all? Like voicing your opinion is perfectly
fine but please don't tell someone their opinion is wrong. [...] We're a
family. We should start acting like one.*

(H7; squirrels-angels-and-moose 17.01.2019)

Den här varianten av inlägg är väldigt diplomatisk och drar inte lika starka gränser inom fandomen som de tidigare. Opassande beteende pekas ut och fördöms, men ”squirrels-angels-and-moose” försöker i första hand få gruppen att rätta till det som är ”fel”. I det här exemplet kan man även urskilja hur meningsfull synen på SPN-fandomen som en familj är för en del fans, vilket kanske gör att de hellre är diplomatiska än aggressiva.

Enligt Zubernis och Larssen (2012, s. 119) är aggression en vanlig del av fandom och sociala grupperingar i allmänhet, vilket syns i det här delkapitlet. Det som materialet här dock belyser är hur aggressionen även används för att förstärka gemenskapen genom att utesluta vissa opassande beteenden. Fans försöker istället försvara och beskydda den helhetliga positiva gemenskapen, bland annat för att de själv ser gemenskapen som något meningsfullt och värt att kämpa för.

Alla sex teman i det här kapitlet har på olika sätt belyst vad fans anser meningsfullt och på vilket sätt. De positiva temana belyser hur fansen i en fandom delar med sig av vad de anser är viktigt och på så sätt skapar gemenskap. De negativa temana visar å sin sida hur fandom inte är okritiska eller fullständigt enhetliga samt att fans inte alltid är omtyckta av icke-fans. Trots det strävar fansen efter att beskydda det positiva inom fandom både från inre och yttre hot.

I det avslutande kapitlet diskuterar jag närmare hur resultatet av den här avhandlingen kan appliceras i ett större sammanhang. Före det diskuterar jag vad resultaten av den här analysen tillför synen på fandom som levd religion

4.7 Fandom som levd religion – deltagande, möten och gemenskap

Den analys som jag har presenterat hittills i kapitlet visar på hur många olika sätt fandom kan vara meningsfullt för fans. Det som har framkommit är att fandom onekligen har en meningsfull roll i fansens liv och tar upp en stor del av deras uppmärksamhet. Fandomen ger bland annat gemenskap, uppmuntrande budskap och är ett objekt att samlas kring. Ifall det här betyder att fandom motsvarar religion är en helt annan diskussion.

I kapitel 2.3 presenterade jag levd religion och diskuterade hur fandom passar in på dess definition som ett meningsfullt fenomen. Syftet med det här delkapitlet är att se hur det insamlade materialet ytterligare kan visa på hur fandom kan ses som ett meningsfullt alternativ till traditionella religioner och fungera som en form av levd religion. Jag fokuserar specifikt på hur materialet kan anpassas till de tre aspekter Ammerman (2016) och McGuire (2008) identifierat då det gäller utövandet av levd religion. Ammerman och McGuire har använt olika termer för de tre aspekterna, men

de har fångat in ungefär samma saker, vilket är orsaken till att jag kombinerat dem här.

Den första aspekten de nämner är att personer som ger uttryck för levd religion är aktiva deltagare och producerar sådana saker som är meningsfulla för dem. Medan aktivitet kan räknas på flera olika nivåer är det tydligt från materialet att den här aspekten uppfylls för många fans inom SPN-fandomen. Både i delkapitel 4.2 och 4.3 har jag analyserat material som fansen har återskapat för olika syften. I delkapitel 4.3 presenterades enbart humoristiskt material medan det i delkapitel 4.2 även presenterades andra typer av återskapat material som är meningsfulla för fansen.

Att producera och återskapa material är ett kännetecknande drag för fans även om de gör det av varierande orsaker. (Jenkins 2013) Det har visats att redan enbart att skriva fanfiction utförs av flera olika orsaker som alla på sitt sätt är meningsfulla för fans. Återskapat material är kanske den synligaste formen av fandom-aktivitet där man producerar meningsfullt material, men det är inte något alla fans håller på med. Fandom-aktivitet utförs på flera sätt som kan vara meningsfulla för fans.

Jag argumenterar för att allt material som samlats in för den här avhandlingen visar på fandom-aktivitet. Vare sig det handlar om fanart såsom ”meikomassuns” (P22; 08.01.2019) teckning eller en berättelse från det personliga livet som ”queenofhelldarlins” inlägg (T2; 07.01.2019) har personerna i fråga producerat något relaterat till fandomen eller dess gemenskap. Genom att skapa det här inlägget ger de även möjligheten för andra fans att vidareblogga deras inlägg, vilket är en annan sort av aktivt deltagande som kräver tid och uppmärksamhet.

Genom att på sitt eget sätt delta i SPN-fandomen skapar fansen ett aktivt deltagande som alla kan ta del av. Vare sig det är att producera nytt material, att vidareblogga det eller att ta sig tid ur vardagen att njuta av det som andra skapat så deltar de SPN-fans som inkluderats i mitt material på ett för dem meningsfullt sätt i SPN-fandomen.

Den andra aspekten som Ammerman och McGuire nämner är att personer som ger uttryck för levd religion möter och upplever saker som för dem är meningsfulla. Den här aspekten tangerar delvis den första eftersom fans på Tumblr kan möta material som för dem är meningsfullt. SPN-fans kan alltså sägas ibland söka efter möten med meningsfullt material på Tumblr, vilket gör att en del av mötena kan räknas som

aktivt deltagande. Alla möten är naturligtvis inte det, men på Tumblr är det möjligt att söka efter material som kan vara meningsfullt för fans.

Sett från det här perspektivet är det möjligt att möten med allt det material jag samlat in för avhandlingen har varit meningsfulla för fans som tagit del av det. Orsakerna till att möten med materialet har varit meningsfulla kan variera, även om jag argumenterar för att de olika temana jag presenterat här tidigare kan svara på den här frågan. Humoristiskt material är meningsfullt för att det är humoristiskt och igenkännbart (t.ex. quailpower P13.8; 08.01.2019), medan skådespelarnas utsagor är meningsfulla för att de kommer från SPN-skådespelare (t.ex. delizabethan C14; 09.01.2019). På grundnivå skapas de meningsfulla mötena inom fandom via den intertextuella kopplingen (Löfgren 2018), vilket för det mesta gör att det insamlade materialet endast är meningsfullt för fans.

Ur materialet framkommer det dock att inte alla meningsfulla möten sker på Tumblr utan även utanför det här mediet. Både ”atc74s” (T15; 07.01.2019) inlägg i delkapitel 4.1 och ”acklelanterns” (T17; 07.01.2019) här nedan visar på hur SPN-fandomen har påverkat det vardagliga livet på positiva sätt.

Today at work a woman was wearing a AFK shirt and i complimented her on it and mentioned how i have it too. [...] she hands me a card and told me i should follow her on twitter because now and again she and a few other fans have group chats and meet up to hang out. I feel so happy. Like someone gave me a card considering letting me join her little spn fan friend group. [...]

(T17; acklelantern 07.01.2019)

Inlägget är ett bra exempel på hur oväntade möten med andra fans kan utvecklas till vänskap enbart på basen av den gemensamma kunskapen om SPN-serien. Möten med något meningsfullt kan alltså även sägas vara något som hämtar något extra till vardagen. I vissa fall sker det här oväntade i vardagliga livet, men även i det avsiktliga sökandet av SPN-relaterade inlägg på Tumblr ges fans något extra att se fram emot under dagens gång.

Den tredje aspekten som Ammerman och McGuire nämner är att personer inom levd religion uttrycker och delar med sig av det meningsfulla i en gemenskap. I samband

med den första aspekten har jag redan diskuterat det aktiva deltagandet som även blir uttryckt genom att fansen delar med sig av det meningsfulla, vilket gör att det är gemenskapen som är i fokus här i den tredje aspekten.

För fandom är gemenskap en av de viktigaste dragningskrafterna och därför även en av de mest meningsfulla orsakerna till att fans deltar i fandom (Larsen och Zubernis 2012). Redan valet av att kalla gruppen för SPN-familjen tyder på att SPN-fansen ser gemenskapen som något speciellt för deltagarna. Ur materialet framkommer det på flera sätt hur SPN-fans skapar och upprätthåller fandomen, samt hur viktig de anser att den är.

Det aktiva deltagandet i fandom är en del av det som upprätthåller fandom-gemenskapen, så delningen och vidarebloggningen av allt insamlat material är exempel på hur gemenskapen upprätthålls. Det finns flera inlägg i materialet där SPN-fans uttrycker vad SPN-gemenskapen betyder för dem. Vissa av dem hänvisar till vad fandomen har gett dem (t.ex. homefandom T7; 07.01.2019) medan andra hänvisar till serien eller skådespelarnas engagemang i fandomen som något viktigt (t.ex. ultimatefandomtrash61 T6; 07.01.2019).

Gemenskapens vikt blev dock allra tydligast i delkapitel 4.6 där det presenterades hur SPN-fans försvarar gemenskapen från olika hot. Vare sig hotet var från utsidan av fandomen eller kom inifrån uttryckte sig SPN-fansen väldigt starkt om vad de tyckte om de som försökte skada gemenskapen. Eftersom fandomen för SPN-fans borde vara en säker plats att dela med sig av meningsfulla saker på, är det naturligt att de även försvarar den gemenskap som ger dem möjlighet att göra det.

Mitt Material verkar således antyda att det som uttrycks i SPN-fandomen passar in på alla tre aspekter för utövning av levd religion som Ammerman och McGuire identifierat. Fans är aktiva, de deltar och skapar en gemenskap och genom den här gemenskapen möter de meningsfulla saker som ger dem något extra i vardagen. Ur det här perspektivet på levd religion är det tydligt att fandom är ett alternativ för traditionella religioner, men huruvida deltagarna själva ser fandomen som en religion är en annan sak. Den uppfyller dock i alla fall tre aspekter som även ofta anses meningsfulla inom traditionella religioner, så det är möjligt att fandom kan vara ett meningsfullt alternativ till traditionella religioner för vissa personer.

5 Avslutning

Utgångspunkten för den här avhandlingen har varit att se fandom som något meningsfullt. Det här har gjorts genom att identifiera meningsfulla teman i det insamlade materialet och genom att se på fandom ur perspektivet levd religion. Material samlades in på nätsidan Tumblr och fokus låg på inlägg inom fandomen kring tv-serien *Supernatural*.

För att ge en introduktion till det som skulle följa, inledde jag avhandlingen med att diskutera serien *Supernatural*, eller SPN, samt vilken relation jag har till serien både som fan och forskare. Rollen som akademisk fan har jag intagit både på gott och ont. Som fan har jag haft en viss förkunskap gällande ämnet och materialet vilket har varit nyttigt, men det har även hämmat mig då jag har analyserat materialet.

De teoretiska perspektiven som jag presenterade i avhandlingens andra kapitel behandlade fandom på olika sätt. För det första har jag presenterat fandom som ett enskilt fenomen och diskuterat vad de tidigare forskarna har haft att säga om dess roll för fans. Jag har även presenterat tidigare forskning om relationen mellan fandom och religion eftersom de två fenomen har mycket gemensamt som forskare har tagit fasta på. Som det framgick i forskningen är dock inte alla ense när det gäller likheterna, vilket är orsaken till att jag valde att diskutera fandom ur perspektivet levd religion istället.

Levd- eller vardagsreligion fokuserar på vad enskilda personer anser är meningsfullt eller religiöst samt hur de agerar utanför de officiella religionernas ramar. Jag har argumenterat för varför fandom på ett likande sätt kan vara meningsfullt för fans och därför valt att se på vilka meningsfulla teman som är framträdande inom fandom. Jag presenterade tre aspekter av utövning av levd religion som Ammerman (2016) och McGuire (2008) identifierat och analyserade kort hur materialet stämde in på dem.

I kapitlet om metod och material diskuterade jag internetforskning som metod och nätsidan Tumblr där jag samlade in mitt material. Jag förde även en diskussion om forskningsetik i relation till det insamlade materialet, eftersom principerna inom internetforskning inte ännu är lika tydliga som inom andra forskningsfält. Jag

avslutade kapitlet med att presentera hur jag samlat in och kategoriserat materialet som använts i analysen.

I analysdelen presenterade jag de sex teman som framkommit i mitt material om SPN-fandomen och som på olika sätt är meningsfulla för SPN-fans och diskuterade varför temana är meningsfulla. Jag delade in temana i fyra positiva och två negativa. De fyra positiva temana var ”att dela med sig”, ”återskapa”, ”humor” och ”skådespelare”. Vissa inlägg ur materialet passade in på flera teman, vilket visade att de positiva temana delvis gick in i varandra. De två negativa temana var ”kritik” och ”försvar”, där den sistnämnda egentligen hade en positiv prägel.

I den sista analysdelen diskuterade jag hur materialet passade in i Ammerman (2016) och McGuire (2008) tre aspekter av levd religion; deltagande, möten och gemenskap. SPN-fandom passade till synes väl in på alla tre aspekter utgående från det material som jag hade samlat in och analyserat. Genom att se fandom ur perspektivet levd religion finns det även en möjlighet att se det som ett alternativ till traditionella religioner för vissa personer.

I grunden verkar fandom handla om att dela med sig. Fans delar med sig av fandom-objektet både i dess ursprungsformat och i återskapade versioner. De delar en gemensam humor som grundar sig i intertextuell kännedom om serien och för att de relaterar sig till det som delas. Fans delar även sina åsikter och analyser om serien, oberoende om de är positiva eller negativa. Ingen serie är perfekt och fansen kan väl kritisera val som serieskaparna enligt dem gjort. Skådespelarna i serien får även en stor del av fansens uppmärksamhet. De är delvis de fysiska representanterna för karaktärerna i serien, men skådespelare delar även med sig av sina personliga liv och påverkar fansens engagemang i samhället.

Fans delar dock inte enbart med sig av det gemensamma intresset utan även av sina personliga upplevelser utanför fandomen. Ingen fandom kommer heller undan konflikter och kritik, vare sig de konflikterna uppkommer inom fandomen eller på grund av utomstående personer. Både serien och fandomen i sig kan kritiseras till mindre eller större grad av utomstående. De här striderna kan dock leda till att gemenskapen förstärks då medlemmarna försvarar varandra och sitt fandom-objekt.

De sex temana som jag presenterade i avhandlingen belyser vad SPN-fans anser vara meningsfullt och hur de skapar gemenskap. Genom att dela med sig av fandom-

objektet i både ursprungsformatet och återskapade varianter bygger fansen upp en grund för gemenskapen. Den här gemenskapen är intertextuellt bunden, vilket gör att det meningsfulla inom fandom ibland endast kan förstås av andra fans som har den gemensamma bakgrundskunskapen.

Medan alla teman som jag presenterade i analysen redan har identifierats av andra forskare har de oftast diskuterats skilt för sig. Genom att kombinera de här temana till en lista av egenskaper kan det vara möjligt att skapa en helhetsbild av vad fans anser är meningsfullt inom fandom, istället för att ha dem som skilda moment. I tidigare forskning har de här temana inte heller fått samma mängd av uppmärksamhet, utan vissa har föredragits framför andra. Genom att likställa dem kan alla temana få samma mängd uppmärksamhet, vilket i fortsatt forskning kunde vara givande. Vissa av de mindre utforskade temana kunde även i fortsatt forskning studeras mer ingående för att få en mer heltäckande bild av dem.

Inom det religionsvetenskapliga forskningsfältet är den här avhandlingen ytterligare ett exempel på hur populärkultur och fandom kan fungera som alternativ till traditionell religion, i varje fall när fokus ligger på religion som något meningsfullt. Utgående från perspektivet levd religion är den här avhandlingen ett exempel på hur aspekter av levd religion kan appliceras på populärkulturella fenomen. I fortsatt forskning kunde man även identifiera liknande teman inom andra fenomen vilket kan ge en uppfattning av vad inom fenomenet som är meningsfullt för människor.

De teman som jag har identifierat i den här avhandlingen är naturligtvis specifika för fandom och kan även till en del vara specifika för SPN. I andra populärkulturella fandom kanske forskare kan identifiera andra teman som är meningsfulla för den fandomen. Inom fenomen som inte är populärkulturella kommer temana säkert att vara ännu mera varierande. Det är inte meningen att de teman som identifierats i den här avhandlingen ska fungera som övergripande för alla fenomen, utan de visar hur teman kan framställas och belysa det som är meningsfullt.

Referenser

Allen, Graham; 2000; *Intertextuality*. London: Routledge.

Allärs, fandom. <http://finto.fi/allars/sv/page/Y37354>
(hämtad 2020-02-06)

Ammerman, Nancy; 2016; Lived Religion as an Emerging Field: An Assessment of its Contours and Frontiers. *Nordic Journal of Religion and Society*, Vol. 29(02), ss. 83-99. doi:10.18261/issn.1890-7008-2016-02-01

Attu, Rose & Terras, Melissa; 2017; What people study when they study Tumblr. *Journal of Documentation*, Vol. 73(3), s. 528-554. doi:10.1108/JD-08-2016-0101

Aveyard, Karina & Moran, Albert; 2013; *Watching Films: New Perspectives on Movie-Going, Exhibition and Reception*. Bristol: Intellect Books Ltd.

Bickerdike, Jennifer Otter; 2016; *The secular religion of fandom: Pop culture pilgrim*. Los Angeles: SAGE.

Brooks, S.; 2018; FANatics: Systematic literature review of factors associated with celebrity worship, and suggested directions for future research. *Current Psychology*, s. <xocs:firstpage xmlns:xocs=""/>. doi:10.1007/s12144-018-9978-4

Chang, Yi, Tang, Lei, Inagaki, Yoshiyuki. & Liu, Yan; 2014; What is Tumblr: A statistical overview and comparison. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, Vol. 105(1), ss. 21-29. doi:10.1016/j.biopsycho.2015.01.006

Davidson, Markus Altena; 2013; Fiction-based religion: Conceptualising a new category against history-based religion and fandom. *Culture and Religion*, Vol. 14(4), ss. 378-395. doi:10.1080/14755610.2013.838798

Dominiak, Mary F.; 2014; Making a Difference is the Meaning of Life. I *Fan phenomena: Supernatural*. Zubernis. Lynn, Larsen, Katherine, Sarlos, Stephanie & Rhys, Emma (red.). Bristol, England; Chicago, Illinois: Intellect.

Forbes, Bruce; 2005; INTRODUCTION Finding Religion in Unexpected Places. I *Religion and Popular Culture in America: Revised Edition*. Bruce David Forbes, and Jeffrey H. Mahan (red.). Berkeley, California: University of California Press.

Frances Casper, Mary; 2014; Family Don't End With Blood: Building the Supernatural Family. I *Fan phenomena: Supernatural*. Zubernis, Lynn, Larsen, Katherine, Sarlos, Stephanie & Rhys, Emma (red.). Bristol, England; Chicago, Illinois: Intellect.

Ganzevoort, R. & Roeland, J.; 2014; Lived religion: The praxis of practical theology. *International Journal of Practical Theology*, Vol.18(1), ss. 1-11. doi:10.1515/ijpt-2014-0007

Gray, Jonathan; 2003; New Audiences, New Textualities: Anti-Fans and Non-Fans. *International Journal of Cultural Studies*, Vol. 6(1), ss. 64-81. doi:10.1177/1367877903006001004

Gray, Jonathan; 2005; Antifandom and the Moral Text: Television Without Pity and Textual Dislike. *American Behavioral Scientist*, Vol. 48(7), ss. 840-858. doi:10.1177/0002764204273171

Hewson, Claire, Laurent, Dianna & Yule, Peter; 2001; *Internet Research Methods*. London: Sage Publications Ltd.

Hills, Matt; 2002; *Fan cultures*. London; New York: Routledge.

Hine, Christine; 2015; *Ethnography for the Internet: Embedded, embodied and everyday*. London: Bloomsbury Academic.

Hooley, Tristram, Marriott, John, & Wellens, Jane; 2012; *What is Online Research?: Using the Internet for Social Science Research* (The 'What is?' Research Methods Series). London: Bloomsbury Academic. Retrieved March 3, 2020, from <http://dx.doi.org/10.5040/9781849665544>

Hunt, Stephen; 2005; *Religion and everyday life*. London: New York: Routledge.

Jenkins, Henry; 2006; *Fans, bloggers, and gamers: Exploring participatory culture*. New York: New York University Press.

Jenkins, Henry; 2013; *Textual poachers: Television fans and participatory culture*. Updated 20th anniversary ed. New York: Routledge.

Kozinets, Robert; 2015; *Netnography: Redefined*. 2nd edition, Sage.

Lamerichs, Nicolle; 2018; *Productive fandom: Intermediality and affective reception in fan cultures*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Larsen, Katherine & Zubernis, Lynn; 2013; *Fangasm: Supernatural fangirls*. Cambridge Scholars Publishing

Löfgren, Jacob; 2018; *...And Death proclaimed 'HAPPY HOGSWATCH TO ALL, AND TO ALL A GOOD NIGHT' : Intertext and Folklore in Discworld-fandom*. Painosalama Oy – Turku, Finland

Maltby, J. et al.; 2002; Thou shalt worship no other gods — unless they are celebrities: The relationship between celebrity worship and religious orientation. *Personality and Individual Differences*, 32 Vol. 7, ss. 1157-1172.
doi:10.1016/S0191-8869(01)00059-9

Markham, Annette & Baym, Nancy; 2009; *Internet inquiry: Conversations about method*. Los Angeles (Calif.): SAGE.

McGuire, Meredith; 1992; *Religion: The social context*. 3. ed. Belmont (Calif.): Wadsworth.

McGuire, Meredith; 2008; *Lived religion: Faith and practice in everyday life*. Oxford: Oxford University Press.

Morimoto, Lori & Stein, Louisa; 2018; Tumblr and fandom. *Transformative Works and Cultures*, Vol. 27. doi:10.3983/twc.2018.1580

Morimoto, Lori & Stein, Louisa (red.); 2018; Special issue, Tumblr and fandom. *Transformative Works and Cultures*, Vol. 27.

Nationalencyklopedin, fandom. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/fandom>
(hämtad 2020-02-06)

Odd; <https://www.odd.se/hur-du-anvander-hashtags/>
(hämtad 08.02.2020)

Orgad, Shani; 2009; QUESTION TWO How Can Researchers Make Sense of the Issues Involved in Collecting and Interpreting Online and Offline Data. I *Internet inquiry: Conversations about method*. Markham, Annette & Baym, Nancy (red.). Los Angeles (Calif.): SAGE.

Statista; Number of internet users worldwide from 2005 to 2019;
<https://www.statista.com/statistics/273018/number-of-internet-users-worldwide/>
(hämtad 03.03.2020)

Supernatural; 2005-nuvarande; Tv-serie; Producenter: Erik Kripke et al.; Warner Bros. Television Distribution, The WB (2005–06) och The CW (2006–nuvarande).

Sveningsson Elm, Malin; 2009; QUESTION THREE How Do Various Notions of Privacy Influence Decisions in Qualitative Internet Research. I *Internet inquiry: Conversations about method*. Markham, Annette & Baym, Nancy (red.). Los Angeles (Calif.): SAGE.

Tosenberger, Catherine (red.); 2010; Special issue, Saving People, Hunting Things. *Transformative Works and Cultures*, Vol. 4.

Tumblr; About; <https://www.tumblr.com/about>
(hämtad 04.10.2018)

Ward, Pete; 2011; *Gods Behaving Badly: Media, Religion, and Celebrity Culture*.

Zubernis, Lynn & Larsen, Katherine; 2012; *Fandom at the crossroads: Celebration, shame and fan/producer relationships*. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Pub.

Zubernis, Lynn, Larsen, Katherine, Sarlos, Stephanie & Rhys, Emma (red.); 2014; *Fan phenomena: Supernatural*. Bristol, England ; Chicago, Illinois: Intellect.

Zubernis, Lynn (red.); 2017; *Family don't end with blood: Cast and fans on how Supernatural has changed lives*.

Materialförteckning

C1; bringmepieassbutt; *Tumblr*;

<http://bringmepieassbutt.tumblr.com/post/157341820828/and-like-you-said-we-are-family-and-we-dont> (hämtad 09.01.2019)

C2; webcricket; *Tumblr*; <https://webcricket.tumblr.com/post/180876390290/taking-risks-making-crappy-decisions-its-what> (hämtad 09.01.2019)

C3; carry-on-my-wayward-greaser; *Tumblr*; <https://carry-on-my-wayward-greaser.tumblr.com/post/159050780435/you-cant-use-overlord-cos-thats-mine-but-you> (hämtad 09.01.2019)

C13; spninspirationquotes; *Tumblr*;

<https://spninspirationquotes.tumblr.com/post/148708991591/you-are-not-just-fans-you-are-family-you> (hämtad 09.01.2019)

C14; delizabethan; *Tumblr*; <https://delizabethan.tumblr.com/post/152654593286/be-kind-to-yourself-so-you-can-be-happy-enough-to> (hämtad 09.01.2019)

C15; cas-is-my-hero; *Tumblr*; <https://cas-is-my-hero.tumblr.com/post/161284459289/driver-picks-the-music-shotgun-shuts-his>

(hämtad 09.01.2019)

C16; supernatural fandom for life; *Tumblr*;

<https://supernatural fandom for life.tumblr.com/post/180556695599/dean-were-humans-and-when-humans-want> (hämtad 09.01.2019)

C19; ftmsam; *Tumblr*; <http://ftmsam.tumblr.com/post/173118949965/we-must-assemble-our-most-powerful-allies-to> (hämtad 09.01.2019)

C21; acklesjensen; *Tumblr*; <http://acklesjensen.tumblr.com/post/144342873483/we-all-have-bonded-by-things-that-we-love-not> (hämtad 09.01.2019)

C23; moonlightdean; *Tumblr*;

<http://moonlightdean.tumblr.com/post/144061508431/an-audience-that-i-call-family-that-i-hold-very> (hämtad 09.01.2019)

C24; weasel-bowie; *Tumblr*; [http://weasel-](http://weasel-bowie.tumblr.com/post/150345416866/the-greatest-thing-about-the-supernatural-fandom)

[bowie.tumblr.com/post/150345416866/the-greatest-thing-about-the-supernatural-fandom](http://weasel-bowie.tumblr.com/post/150345416866/the-greatest-thing-about-the-supernatural-fandom) (hämtad 09.01.2019)

C27; carry-on-my-wayward-greaser; *Tumblr*; [https://carry-on-my-wayward-](https://carry-on-my-wayward-greaser.tumblr.com/post/146218552125/i-am-enough-just-the-way-i-was-made)

[greaser.tumblr.com/post/146218552125/i-am-enough-just-the-way-i-was-made](https://carry-on-my-wayward-greaser.tumblr.com/post/146218552125/i-am-enough-just-the-way-i-was-made) (hämtad 09.01.2019)

H1; supernotnaturalcas; *Tumblr*;

<https://supernotnaturalcas.tumblr.com/post/158244993081/its-okay-to-ship-destiel-its-okay-to-not-ship> (hämtad 17.01.2019)

H3; sleepxmode; *Tumblr*; [http://sleepxmode.tumblr.com/post/165567698617/lol-](http://sleepxmode.tumblr.com/post/165567698617/lol-what-was-supernatural-even-about-like-ugly)

[what-was-supernatural-even-about-like-ugly](http://sleepxmode.tumblr.com/post/165567698617/lol-what-was-supernatural-even-about-like-ugly) (hämtad 17.01.2019)

H5; you-old-enemy; *Tumblr*; [http://your-old-](http://your-old-enemy.tumblr.com/post/113413810422/fans-are-fans-no-matter-what-they-ship)

[enemy.tumblr.com/post/113413810422/fans-are-fans-no-matter-what-they-ship](http://your-old-enemy.tumblr.com/post/113413810422/fans-are-fans-no-matter-what-they-ship) (hämtad 17.01.2019)

H6; pangurbanthewhite; *Tumblr*;

<https://pangurbanthewhite.tumblr.com/post/65969049883/so-it-might-seem-like-i-have-a-lot-of-hate-for> (hämtad 17.01.2019)

H7; squirrels-angels-and-moose; *Tumblr*; [https://squirrels-angels-and-](https://squirrels-angels-and-moose.tumblr.com/post/152227040255/theres-so-much-spn-hate-on-my-feed)

[moose.tumblr.com/post/152227040255/theres-so-much-spn-hate-on-my-feed](https://squirrels-angels-and-moose.tumblr.com/post/152227040255/theres-so-much-spn-hate-on-my-feed) (hämtad 17.01.2019)

H8; classynerdpot; *Tumblr*;

<http://classynerdpot.tumblr.com/post/106286050882/okay-this-is-a-personal-and-depressing-thing-im> (hämtad 17.01.2019)

H9; juviavevo; *Tumblr*; [http://juviavevo.tumblr.com/post/108470939319/yeah-i-](http://juviavevo.tumblr.com/post/108470939319/yeah-i-used-to-watch-that-piece-of-shit-show)

[used-to-watch-that-piece-of-shit-show](http://juviavevo.tumblr.com/post/108470939319/yeah-i-used-to-watch-that-piece-of-shit-show) (hämtad 17.01.2019)

H11; jackie-loves-you; *Tumblr*; <http://jackie-loves-you.tumblr.com/post/84278931608/as-much-as-i-loved-supernatural-im-kind-of> (hämtad 17.01.2019)

H15; scream-the-truth; *Tumblr*; <http://scream-the-truth.tumblr.com/post/106373885153/about-the-spn-bullying> (hämtad 17.01.2019)

H16; arcane-advisorr; *Tumblr*; <http://arcane-advisorr.tumblr.com/post/75018731076/im-trying-really-hard-to-watch-supernatural-and> (hämtad 17.01.2019)

H17; thelazarusconnection; *Tumblr*; <http://thelazarusconnection.tumblr.com/post/118332976093/like-this-isnt-even-me-being-an-over-dramatic> (hämtad 17.01.2019)

H23; fallenangelmeg; *Tumblr*; <http://fallenangelmeg.tumblr.com/post/106431378455/anon-hate-in-spn-fandom-and-my-experience> (hämtad 17.01.2019)

H26; darkjeanix; *Tumblr*; <http://darkjeanix.tumblr.com/post/74105741757> (hämtad 17.01.2019)

H27; yintsunami; *Tumblr*; <http://yintsunami.tumblr.com/post/118330634879/im-not-watching-next-season-of-spn> (hämtad 17.01.2019)

H28; katkit-42; *Tumblr*; <http://katkit-42.tumblr.com/post/75419436037/spn-has-some-really-problematic-things-about-it> (hämtad 17.01.2019)

H29; nohawke; *Tumblr*; <http://nohawke.tumblr.com/post/94543606299/thinking-about-blacklisting-supernatural-the-most> (hämtad 17.01.2019)

P2; lucifers-spider; *Tumblr*; <https://lucifers-spider.tumblr.com/post/173226584977/hemsworth> (hämtad 08.01.2019)

P3; winchester-girlfriend; *Tumblr*; <https://winchester-girlfriend.tumblr.com/post/170085112703> (hämtad 08.01.2019)

P7; that-awkward-fandom-teen; *Tumblr*; <https://that-awkward-fandom-teen.tumblr.com/post/179233760824/obviously-a-very-emotionally-intense-scene-i> (hämtad 08.01.2019)

P9; choco-maniac666; *Tumblr*; <http://choco-maniac666.tumblr.com/post/179425623360/behind-the-scenes> (hämtad 08.01.2019)

P11; choco-maniac666; *Tumblr*; <http://choco-maniac666.tumblr.com/post/178857514545/holy-trio> (hämtad 08.01.2019)

P13; quailpower; *Tumblr*; <https://quailpower.tumblr.com/post/167988833836/some-of-my-fave-old-tumblr-spn-posts-if-anyone> (hämtad 08.01.2019)

P14; darthestvaderever; *Tumblr*; <http://darthestvaderever.tumblr.com/post/170682115989/current-mood> (hämtad 08.01.2019)

P15; winchester-girlfriend; *Tumblr*; <https://winchester-girlfriend.tumblr.com/post/180993046753/whatever> (hämtad 08.01.2019)

P22; meikomassun; *Tumblr*; <https://meikomassun.tumblr.com/post/170557213070/claire-kaia-doodles-part-2> (hämtad 08.01.2019)

P26; esther-viola; *Tumblr*; <http://esther-viola.tumblr.com/post/175770352267/almost-time-for-a-new-round-of-gish-so-i-drew> (hämtad 08.01.2019)

P30; winchester-girlfriend; *Tumblr*; <https://winchester-girlfriend.tumblr.com/post/169894898453/castiel-its-me-always> (hämtad 08.01.2019)

T2; queenofhelldarlin; *Tumblr*; <https://queenofhelldarlin.tumblr.com/post/181387779865/once-again-merry-fudging-christmas-everybody-i> (hämtad 07.01.2019)

T4; eveiswaywardaf; *Tumblr*; <https://eveiswaywardaf.tumblr.com/post/181505753178/hey-spn-family-i-hope-youre-alright-tonight> (hämtad 07.01.2019)

T5; just-another-destiel-blog; *Tumblr*; <https://just-another-destiel-blog.tumblr.com/post/181261649643/when-your-alarm-goes-off-in-the-morning-and-deep> (hämtad 07.01.2019)

T6; ultimatefandomtrash61; *Tumblr*; <https://ultimatefandomtrash61.tumblr.com/post/181304710909/the-part-of-the-supernatural-fandom-that-pops-in> (hämtad 07.01.2019)

T7; homefandom; *Tumblr*; <https://homefandom.tumblr.com/post/173137475224/you-wanna-know-what-my-problem-with-supernatural> (07.01.2019)

T9; psychicbouquetblaze; *Tumblr*; <https://psychicbouquetblaze-stuff.tumblr.com/post/172224151468/hey-spn-fam-do-you-guys-wanna-do-something-special> (hämtad 07.01.2019)

T15; atc74; *Tumblr*; <https://atc74.tumblr.com/post/173520734176/freaking-love-this-fandom> (hämtad 07.01.2019)

T17; acklelantern; *Tumblr*; <http://acklelantern.tumblr.com/post/170726509888/today-at-work-a-woman-was-wearing-a-afk-shirt-and> (hämtad 07.01.2019)

T21; webcricket; *Tumblr*; <https://webcricket.tumblr.com/post/180622066430/when-its-spn-night-and-you-remember-your-favorite> (hämtad 07.01.2019)

T25; thebookobserver; *Tumblr*; <https://thebookobserver.tumblr.com/post/181099275289/so-if-michaels-experiments-was-really-a-way-to> (hämtad 07.01.2019)

T27; maggiemaybe160; *Tumblr*; <http://maggiemaybe160.tumblr.com/post/181445526615/cookietacular> (hämtad 07.01.2019)